

מעצבים
עתיד ביחד
לצפון

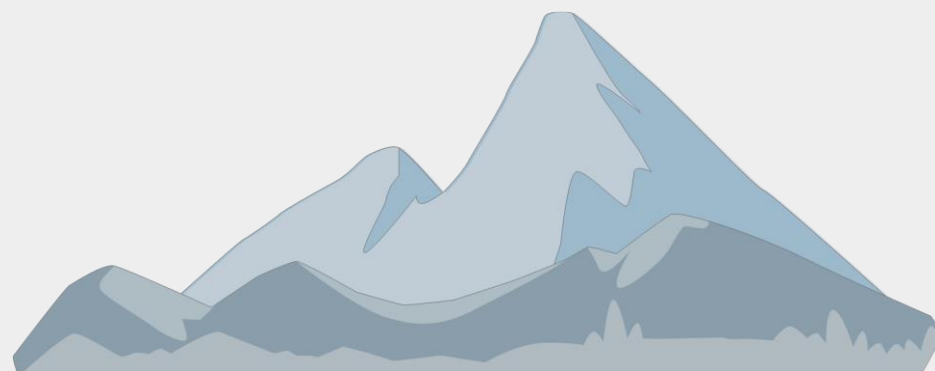
מצגת מרכזת נתונים צומחת

דצמבר 2024

אספנו מכם וממקורות מידע גלויים את
נתונים רלוונטיים במהלך 'מעצבים עתיד
ביחד לצפון'. כעת, לבקשת המשתתפים
בצוותים האזוריים אנו משתפים אותכם בהם
בצורה מרוכזת כך שיוכלו לשמש את כולכם
בתהליכים אותם אתם מובילים.

נשמח לקבל נתונים נוספים באם קיימים shakedsi@jdc.org

Build Back Better

פיתוח

שיקום

השיטה: עבודה ב 3 זירות מרכזיות

זירה אזורית

גיבוש תוכניות אופרטיביות אזורית בכל אחד מתחומי התוכן ע"י צוותים בינתחומיים ובין-מגזריים בכל תחום מחוזקים במומחים
אדם וקהילה | צמיחה כלכלית | צמיחה דמוגרפית | תירות | חקלאות | תשתיות

זירה מקומית

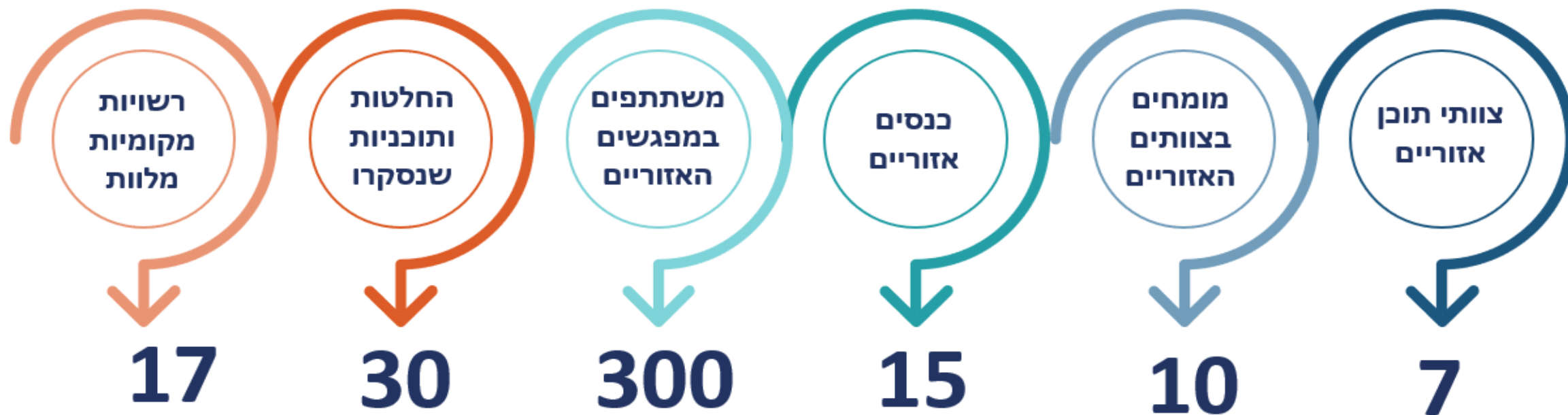
ליווי דיפרנציאלי של רשויות לתכנון מושכל של צרכי הרשות בכל אחד מתחומי תוכן ההחלטה

זירת מאקרו

יצירת תמונת על משותפת לכל הצוותים יצירת אינטגרציה בין המקומי לאזורי בחינת היתכנויות סטטוטוריות תקציביות יצירת נרטיב צפוני שיוגש לממשלה

מה עשינו

3 שאלות אסטרטגיות

איך מחזירים את מירב התושבים חזרה הביתה?

איך מונעים עזיבה ונטישה של תושבים קיימים, בכלל כך אוב 'חזקה?

איך מושכים אוכלוסיות חדשות צפונה?

יעדים

חזרת 100% מאוכלוסיית המקור שהתפנתה

2025

5%-10% מהתושבים שלא התפנו עוזבים |

2025-2026

שימור 90% מהאוכלוסייה הקיימת [כ 16,000-32,000 איש]

הגירה חיובית של 100,000 איש | אוכלוסיות חדשות

2026-2036

וקטורים עיקריים במרחב הקולט

שירותים מרכזיים יוענקו במרחב במרחק סביר של Xזמן ;
לצד שירותים ייחודיים במסגרת הרשות

תשתיות ודיור

אירוע לאומי לבניית 50-35 אלף יחידות
דיור, מותאמי אזורי מסחר

היצע מהיר ונגיש לדיור שכור לטווח רחוק

צמודי גדר

נגישות גבוהה לצפון, ובין יישובי הצפון
למרכזי תעסוקה וכלכלה מרכזיים

חברה וקהילה

חינוך גילי –גן עדן למשפחות

קהילות עוטפות –צעירים וותיקים

השכלה גבוהה נגישה –אוניברסיטה בתל
חי ומכללה בתחומי אומנות, קמפוסים
מבוססי שלוחות

השוואת שירותים חברתיים
בדגש על בריאות

כלכלה ותעסוקה

יצירת מקורות תעסוקה איכותיים
לכ 30-אלף איש

הצמחת קלאסטרים כלכליים:
פודטק, מד-טק

תיירות בסטנדרט בינ"ל

כלכלה מקומית חזקה ב 4-ערי העוגן

מרכזי עיר תוססים

אקדמיה לצמיחה מתמדת
של הון אנושי ומו"פ

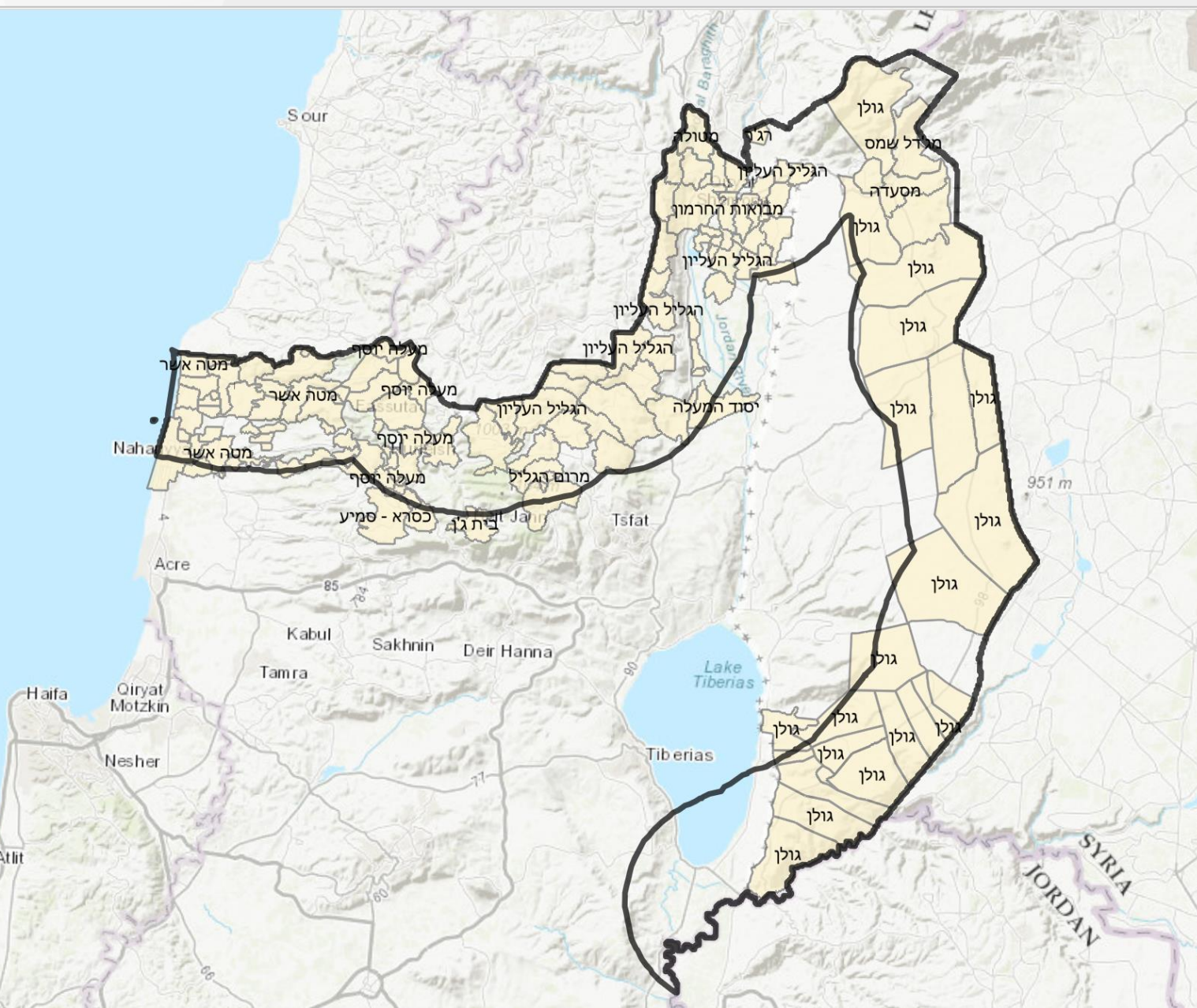

נתונים צמיחה דמוגרפית

רשויות 0-9 ק"מ

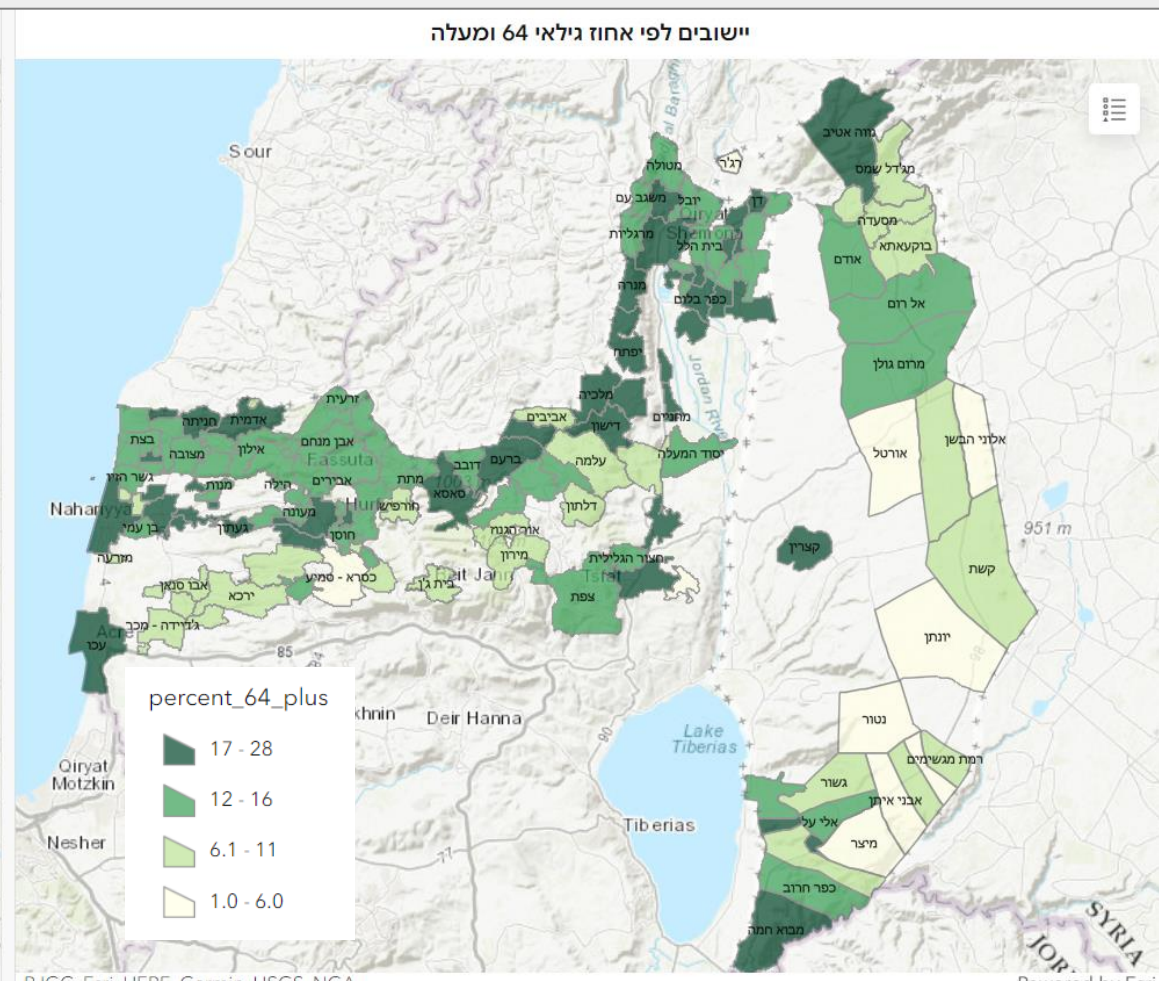
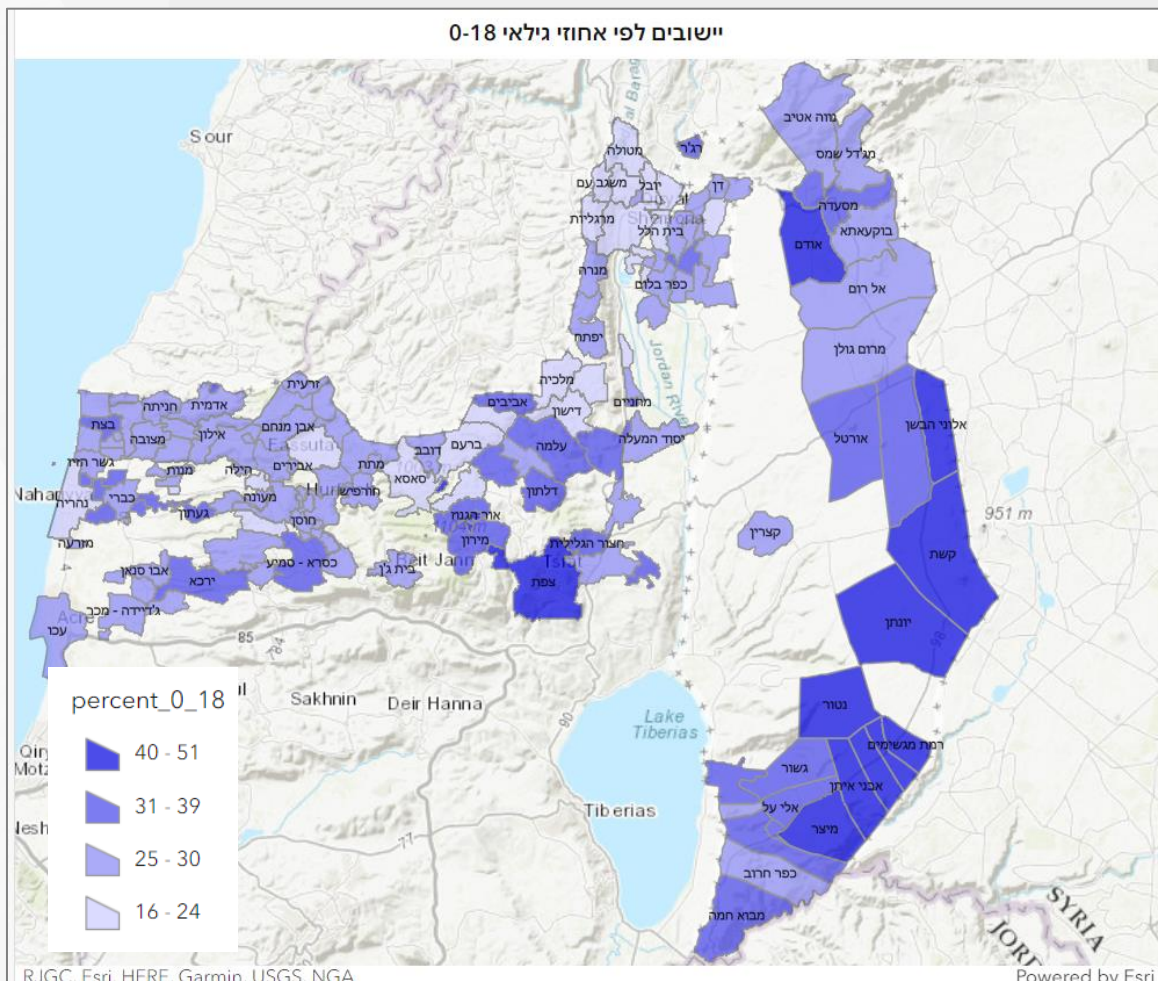
עפ"י החלטת הממשלה

- 2 אשכולות
- 310,000 תושבים
- (מתוך 350,000 תושבי הרשויות)
- 19 עיריות ומועצות מקומיות
- 6 מועצות אזוריות
- 95 ועדים מקומיים במוא"ז
- הרשויות הגדולות: נהריה, מטה אשר, קריית שמונה, מעלות, גליל עליון וגולן.

נתונים דמוגרפיים | התפלגות גילאים

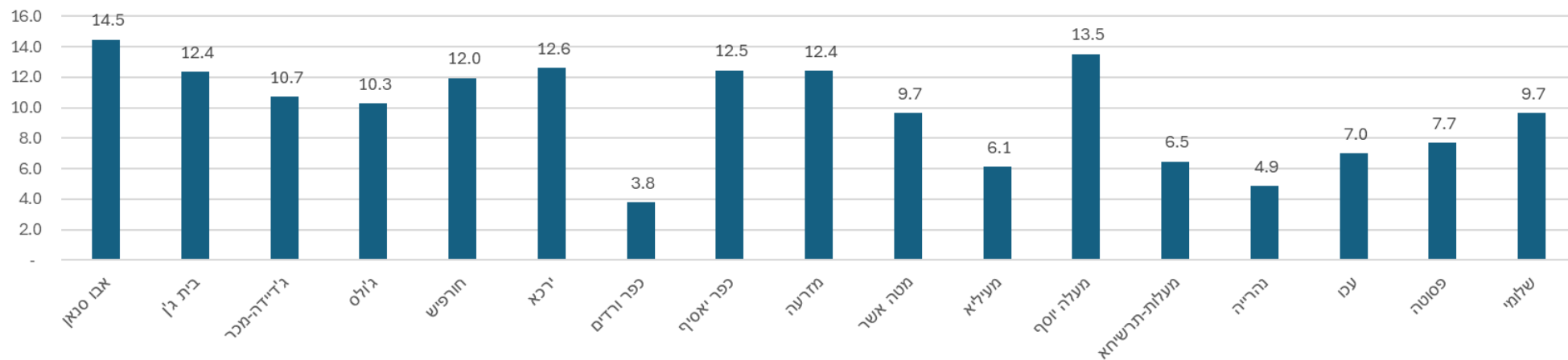
לאורך הגבול הצפוני - אוכלוסייה בעיקר מבוגרת ומיעוט 0-18 | האוכלוסייה הצעירה ביותר נמצאת במזרח הגולן. בצפת והגולן - ריבוי ילדים

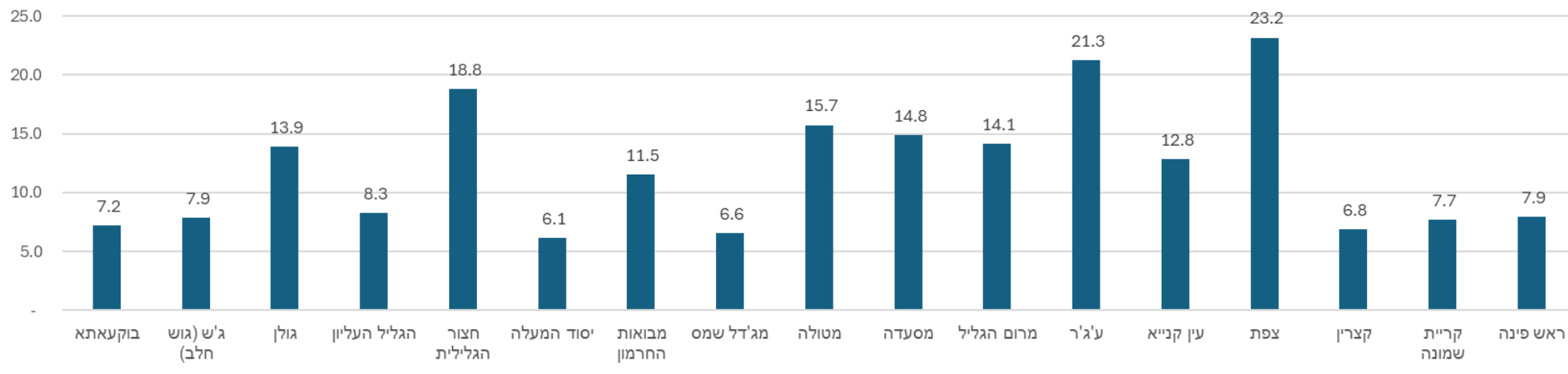
נתונים דמוגרפיים | ריבוי טבעי (לידות בניכוי פטירות ל 1,000 תושבים)

אוכלוסייה מתבגרת | האטה בגידול הטבעי בשנים הקרובות | צפי לעשור: 54,000 תושבים (ילדים)

גליל מערבי ריבוי טבעי לאלף תושבים 2021-2022

גליל מזרחי ריבוי טבעי לאלף תושבים 2021-2022

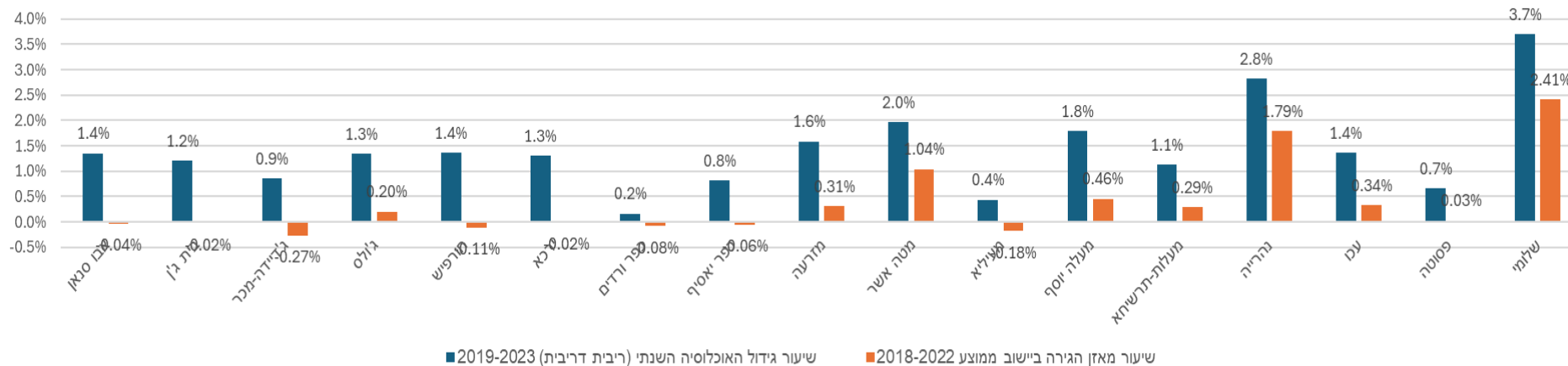

- מרבית הישובים מתחת לממוצע הארצי
- מבטא התבגרות האוכלוסיה (כולל בישובי המגזר הערבי והדרוזי)
- אין ישוב שבו הריבוי הטבעי גבוה בצורה ניכרת
- בישובי הגליל המזרחי ריבוי טבעי יחסית יותר גבוה
- קליטת אוכלוסיה חדשה בגולן אינה מתבטאת בשיעור הריבוי הטבעי

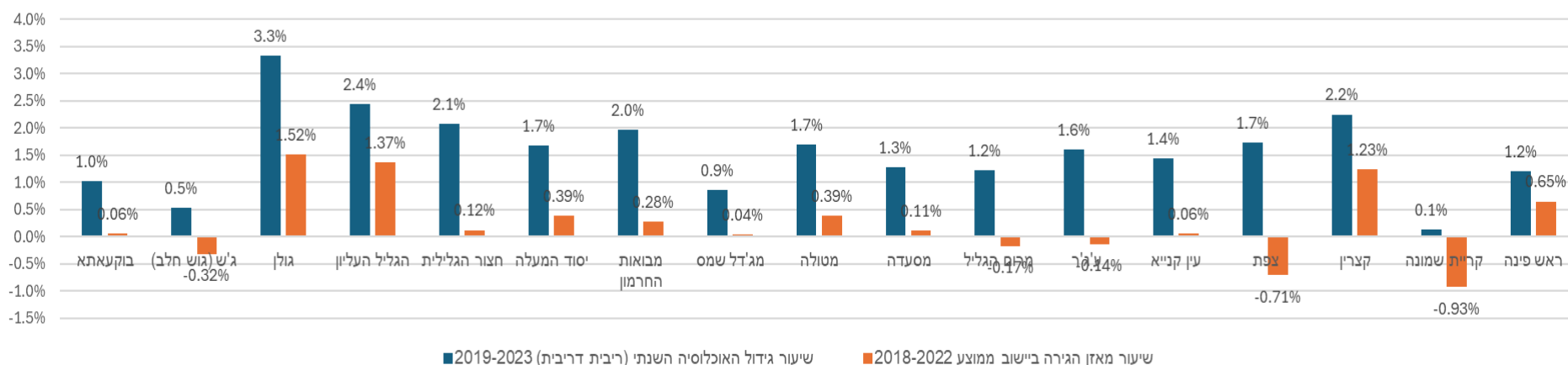
נתונים דמוגרפיים | קצב גידול האוכלוסייה

נמוך מקצב הגידול בכלל ישראל

גליל מערבי שיעור גידול אוכלוסייה שנתי ממוצע בחומש והגירה ממוצעת לחומש

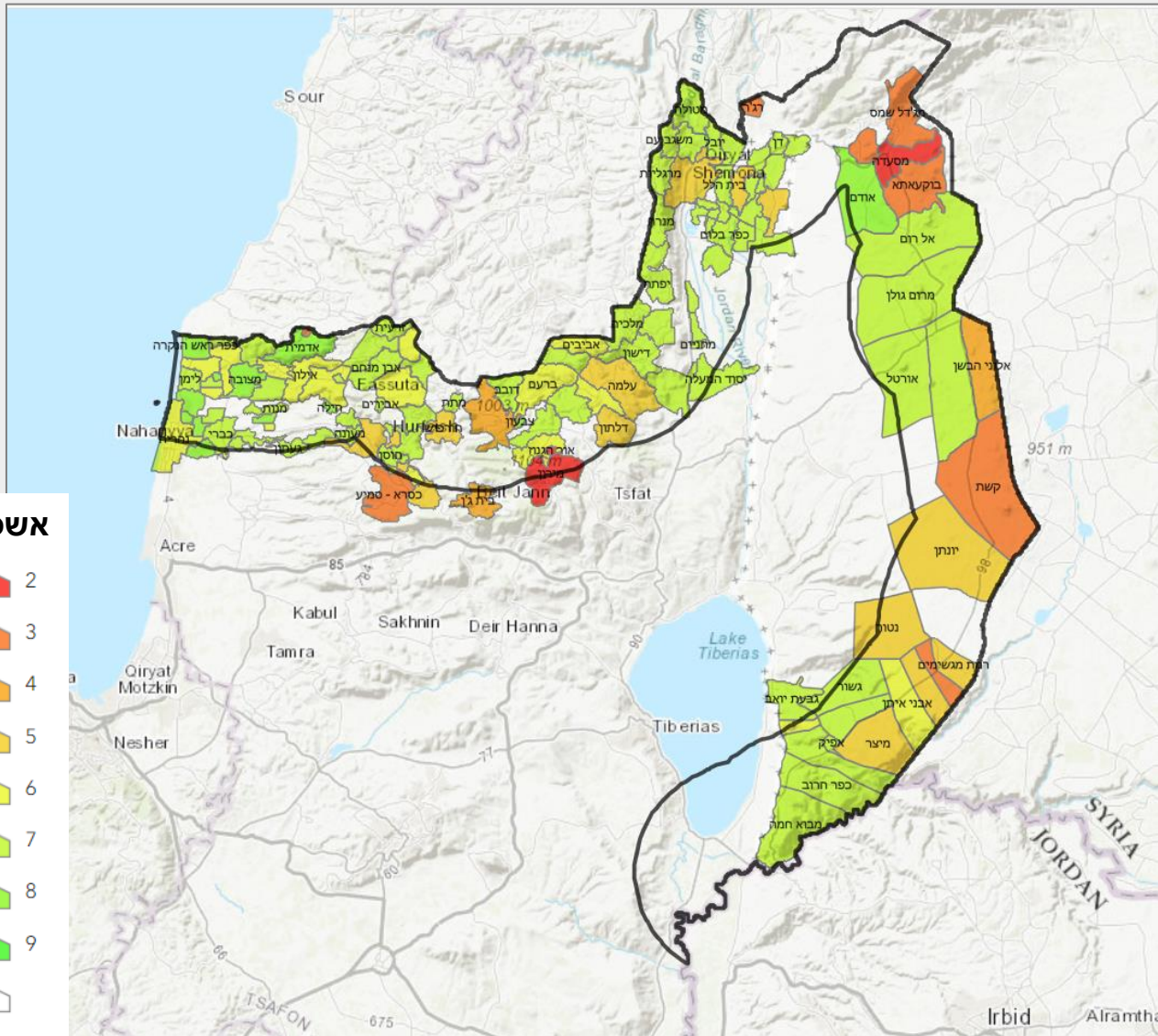
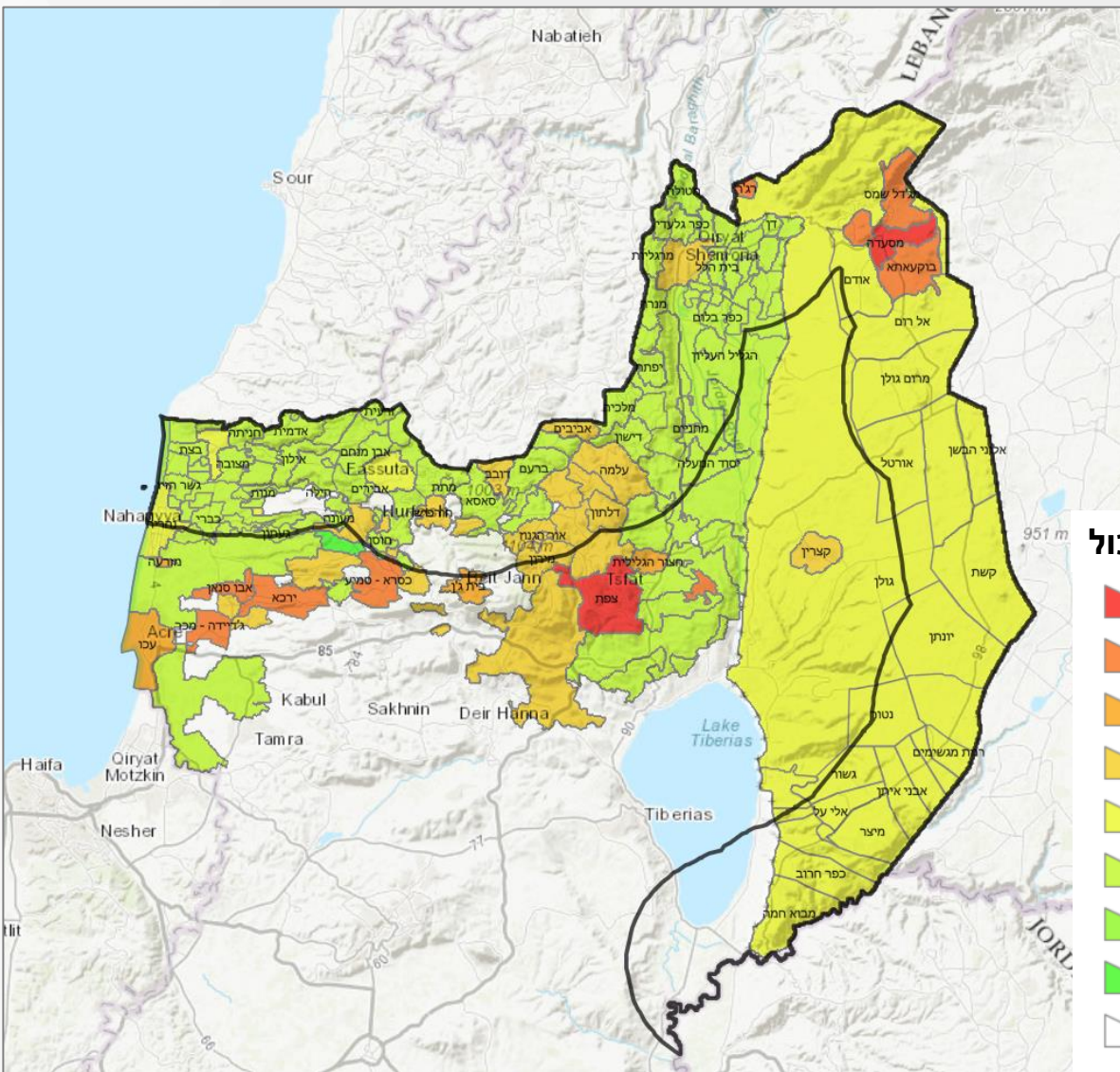
גליל מזרחי שיעור גידול אוכלוסייה שנתי ממוצע בחומש והגירה ממוצעת לחומש

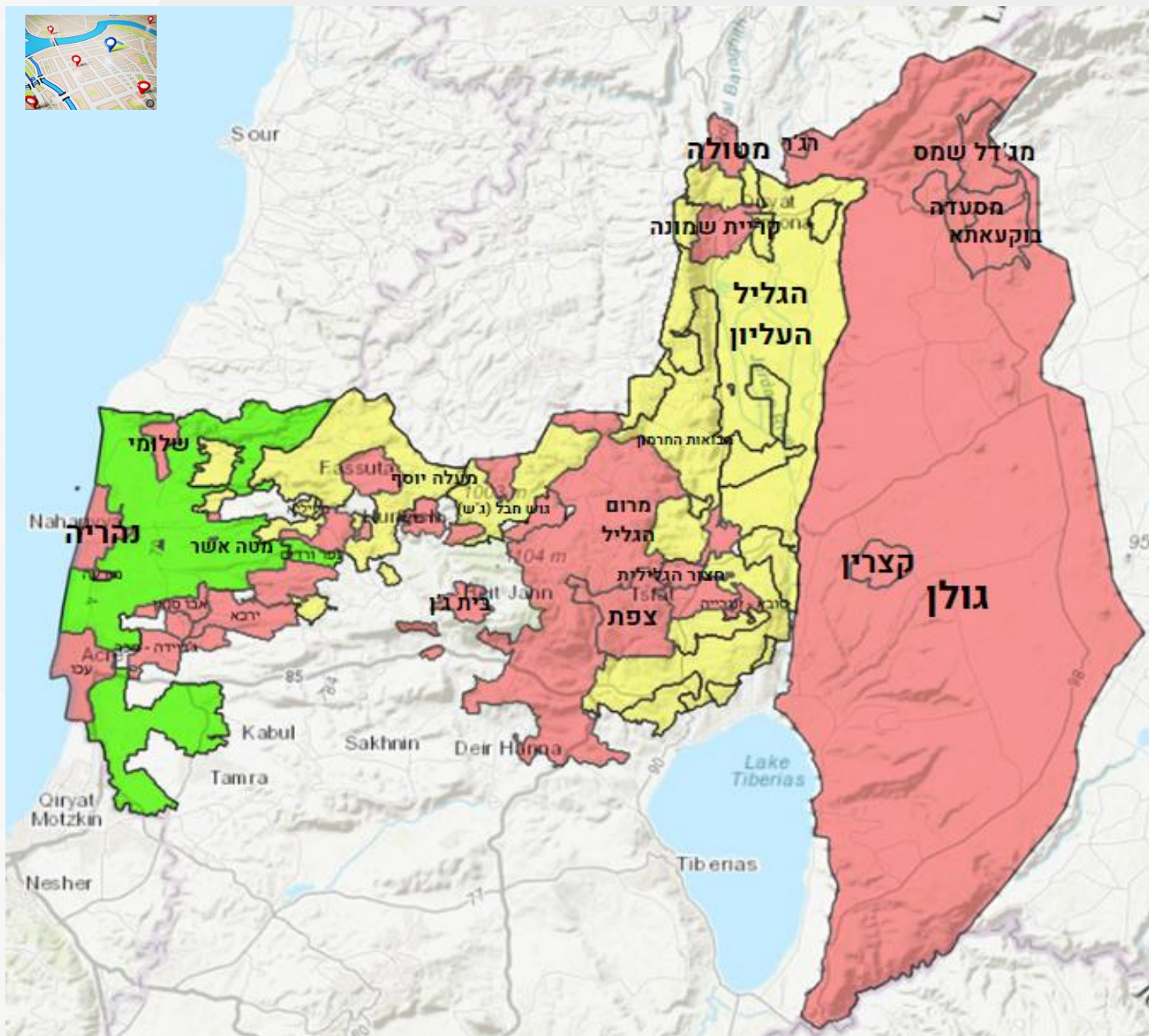
- קצב גידול שנתי אזורי חומש 1.67%
- קצב הגידול האזורי נמוך מקצב הגידול בכלל ישראל
- קצב גידול שנתי גליל מערבי ממוצע חומש 1.64%
- קצב גידול שנתי גליל מערבי ממוצע חומש 1.69%
- הגירה לישובים נמוכה עד שלילית
- הגירה חיובים בולטת, בישובים שלומי, נהריה, גולן, גליל עליון, קצרין
- בשליש מהרשויות הגירה שלילית

נתוני אשכול סוציו-אקונומי

טווח אשכולות 2-9 | יישובי 0-9 ק"מ - ע"פ רוב 6-9 | מגזר ערבי ודרוזי נמוך יחסית

שכר ממוצע

קטגוריות_שכר_ממוצע

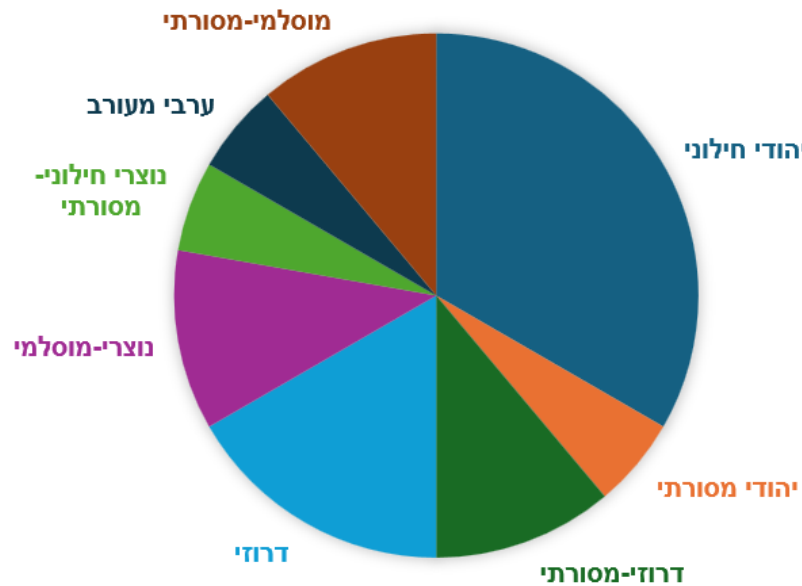
- בטווח השכר הממוצע
- מעל השכר הממוצע
- מתחת לשכר הממוצע

אופי הישובים עפ"י קטגוריות מפקד האוכלוסין 2022

מגוון ישובים גדול המאפשר פניה לקבוצות קהלים שונות

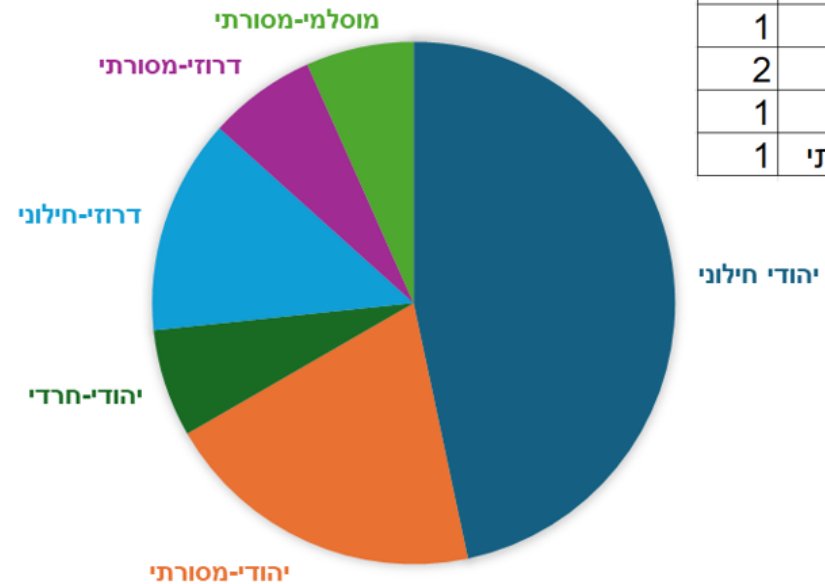
קבוצת הישובים הגדולה ביותר במרחב הינה הישובים היהודיים החילוניים בגליל המזרחי קיימים ישובים באופי יהודי מסורתי וחרדי קבוצת הישובים הערביים מגוונת הן מבחינת דת והן בקשת שבין חילוני ודתי

גליל מערבי אופי הישוב

6	יהודי חילוני
1	יהודי מסורתי
2	דרוזי-מסורתי
3	דרוזי
2	נוצרי-מוסלמי
1	נוצרי חילוני-מסורתי
1	ערבי מעורב
2	מוסלמי-מסורתי

גליל מזרחי אופי הישוב

7	יהודי חילוני
3	יהודי-מסורתי
1	יהודי-חרדי
2	דרוזי-חילוני
1	דרוזי-מסורתי
1	מוסלמי-מסורתי

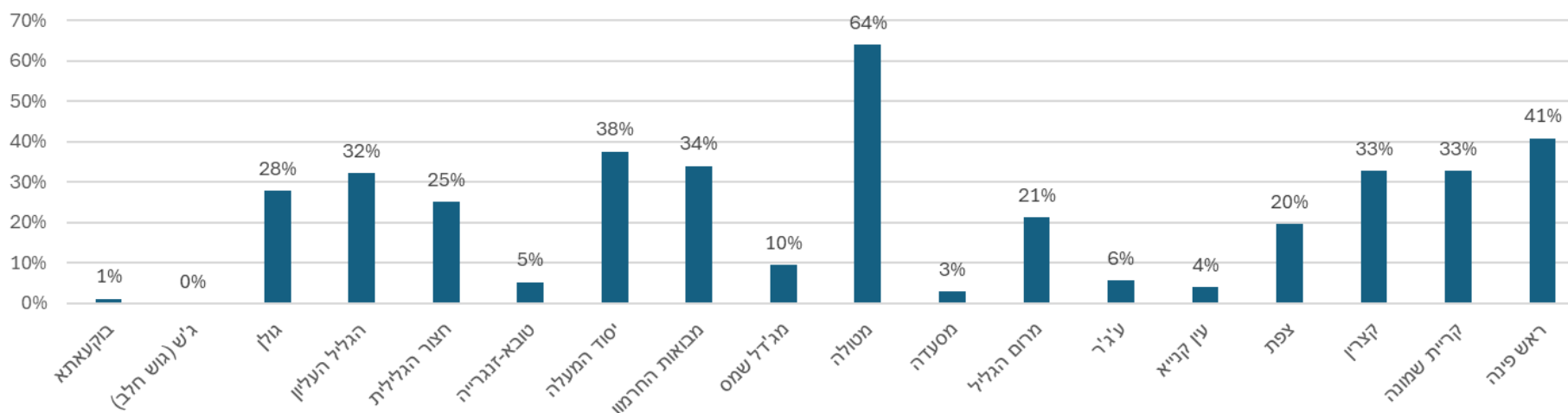
שכירות דירות (מפקד האוכלוסין 2022)

היקף הדיור בשכירות במרחב מגיע עד 65%

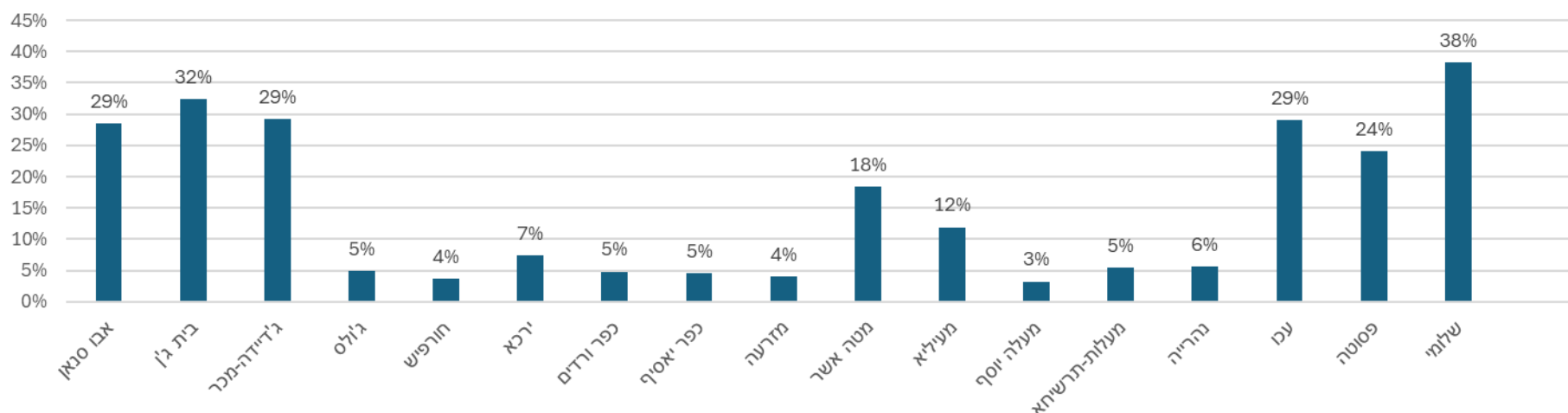
יש שוני בהיקף השכירות בין הגליל המערבי והמזרחי בגליל המערבי יש דיור בשכירות בהיקף גבוה במגזר הערבי-דרוזי

בגליל המזרחי יש דיור בשכירות בהיקף גבוה בהקשר של מכללת תל חי וככלל ברשויות היהודיות

גליל מזרחי אחוז המתגוררים בשכירות

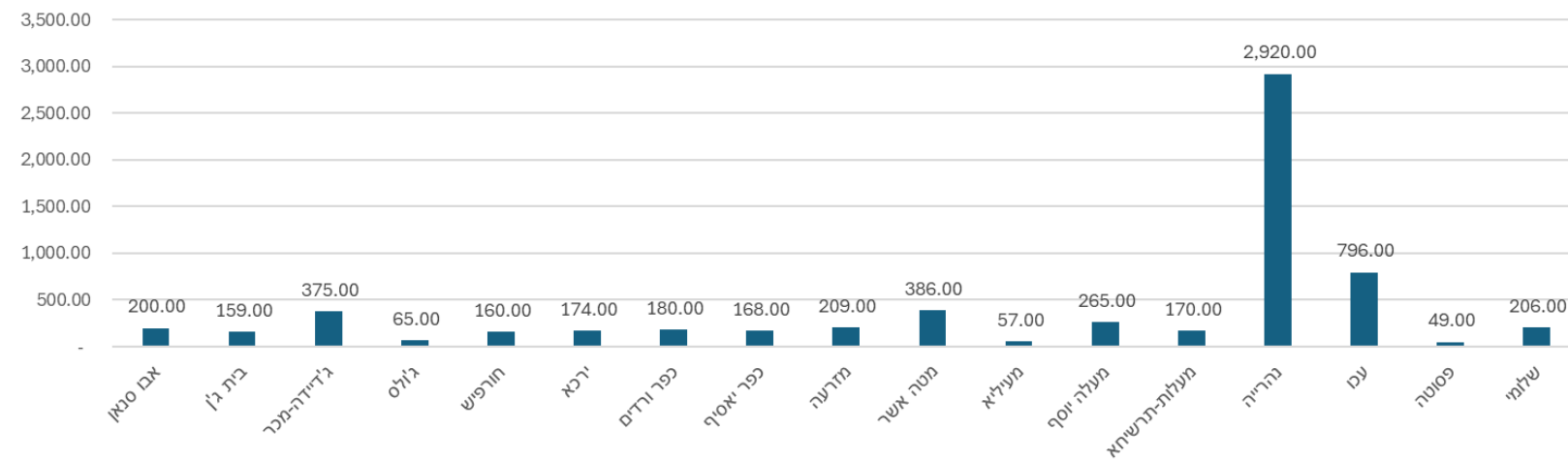
גליל מערבי אחוז המתגוררים בשכירות

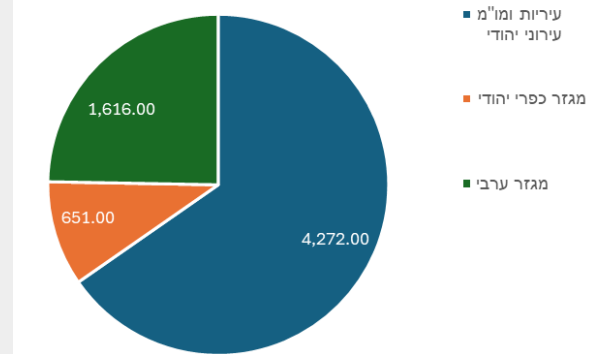
היתרי בניה 2021-2023

כ – 10,000 יח"ד לקראת איכלוס | קיבולת: 30-35,000 תושבים

גליל מערבי סה"כ היתרי בניה 2021-2023

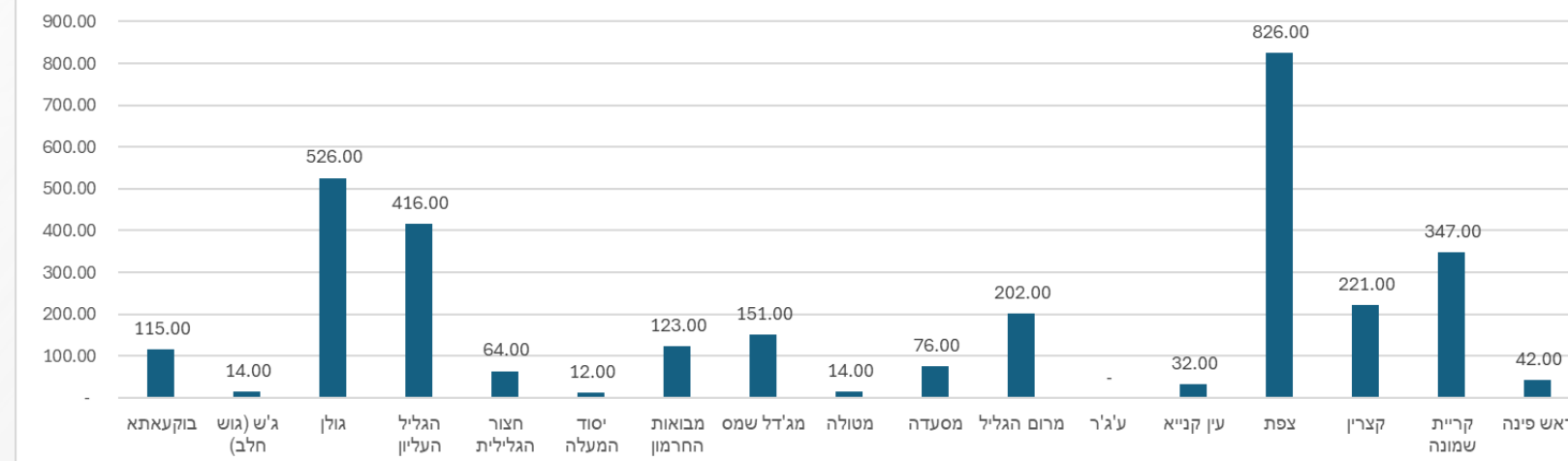

גליל מערבי התפלגות מס' היתרים לפי מגזר

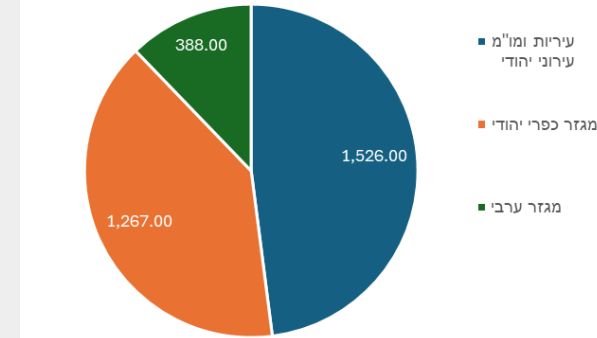

גליל מערבי: 3,200 יח"ד

גליל מזרחי - סה"כ היתרי בניה 2021-2023

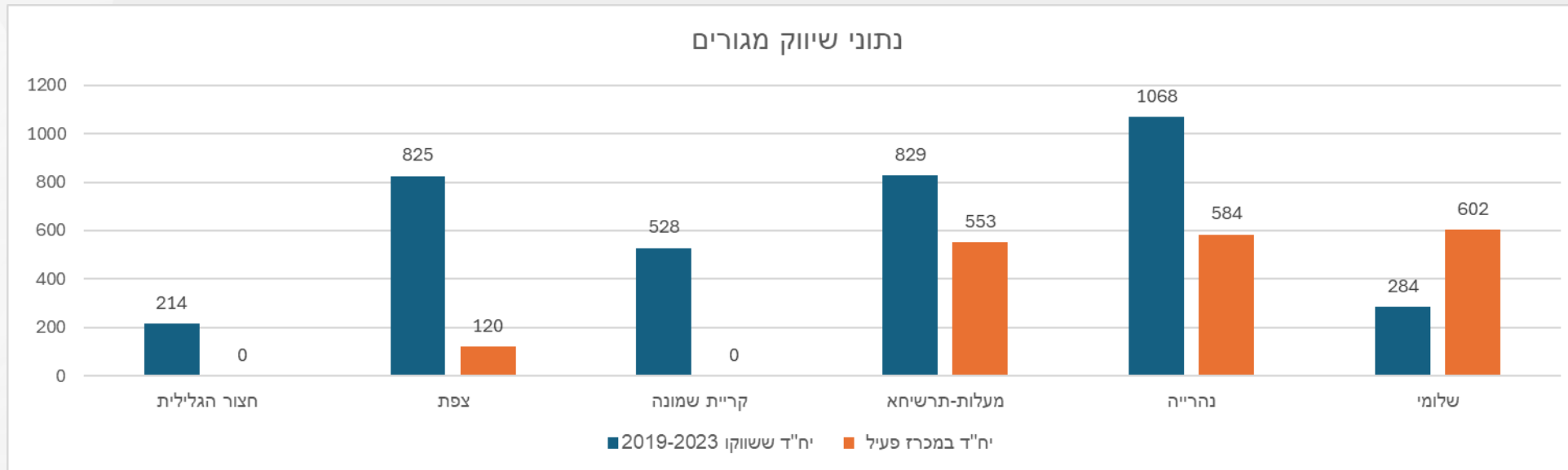
גליל מזרחי התפלגות מס' היתרים לפי מגזר

גליל מזרחי: 6,500 יח"ד

הסכמי גג ושיווק

3 הסכמי גג במרחב | 2 ברשויות 0-9 | 35,400 יח"ד | קיבולת 105-130,000 תושבים

יח"ד במגרשים ריקים	שיווק	יח"ד בהסכם הגג	הסכמי גג
20,999	1,382.0	6,200	מעלות-תרשיחא
10,677	1,652.0	11,400	נהרייה
לא נבדק	לא נבדק	17,800	עכו

הזדמנויות לצמיחה

48,000 יח"ד מאושרות וריאליות למימוש | קיבולת: 111,000 תושבים | כולל ריבוי טבעי תוספת של 165,000 תושבים | מבטא צמיחה ממוצעת של 4% בשנה למשך עשור | סה"כ במרחב 700,000 תושבים

הרשות	הערכת יחידת דיור במגרשים ריקים (תצא 2024)	עתודת תכנון / קיבולת תיקון 5 לתמ"א 35	הערכת מימוש עשור	יח"ד ממומשות בעשור	צפי אוכלוסיה 4 נ/יח"ד מגזר כפרי 3 נ/יח"ד מגזר עירוני
מטה אשר	1,800	12,800	50%	900	3600
מעלה יוסף	1,800	12,200	50%	900	3600
מרום הגליל	1,100	13,300	50%	550	2200
הגליל העליון	2,300	12,100	50%	1150	4600
מבואות החרמון	600	6,800	50%	300	1200
גולן	4,000	18,100	50%	2000	8000
נהריה	10,700	מחייב תוספת שטחי תכנון	80%	8560	25680
מעלות תרשיחא	21,000	מחייב תוספת שטחי תכנון	80%	16800	50400
שלומי	2,200	מחייב תוספת שטחי תכנון	80%	1760	5280
קרית שמונה	1,150	מחייב תוספת שטחי תכנון	80%	920	2760
כפר ורדים	1,450		80%	1160	3480
סה"כ במגזר העירוני	36,500			29200	87600
סה"כ במגזר הכפרי	11,600	75,400		5800	23200
סה"כ אזורי	48,100	לא ידוע		35000	110800

נתונים פיתוח כלכלי אזורי

מנופים אזורים לצמיחה

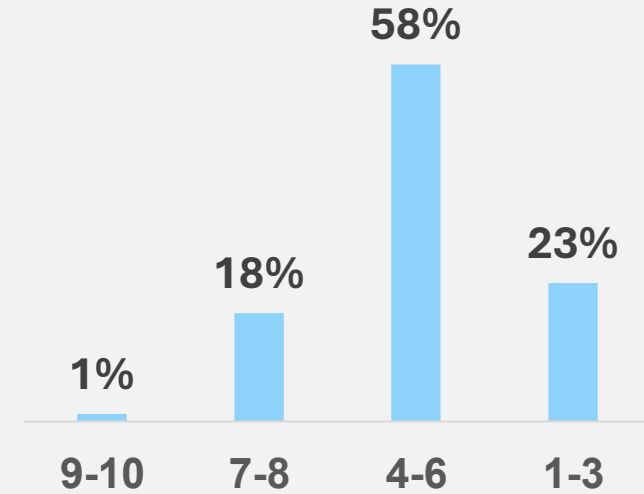
נתונים צמיחה כלכלית

34 רשויות מקומיות
5 עיריות
6 מועצות אזוריות
23 מועצות מקומיות

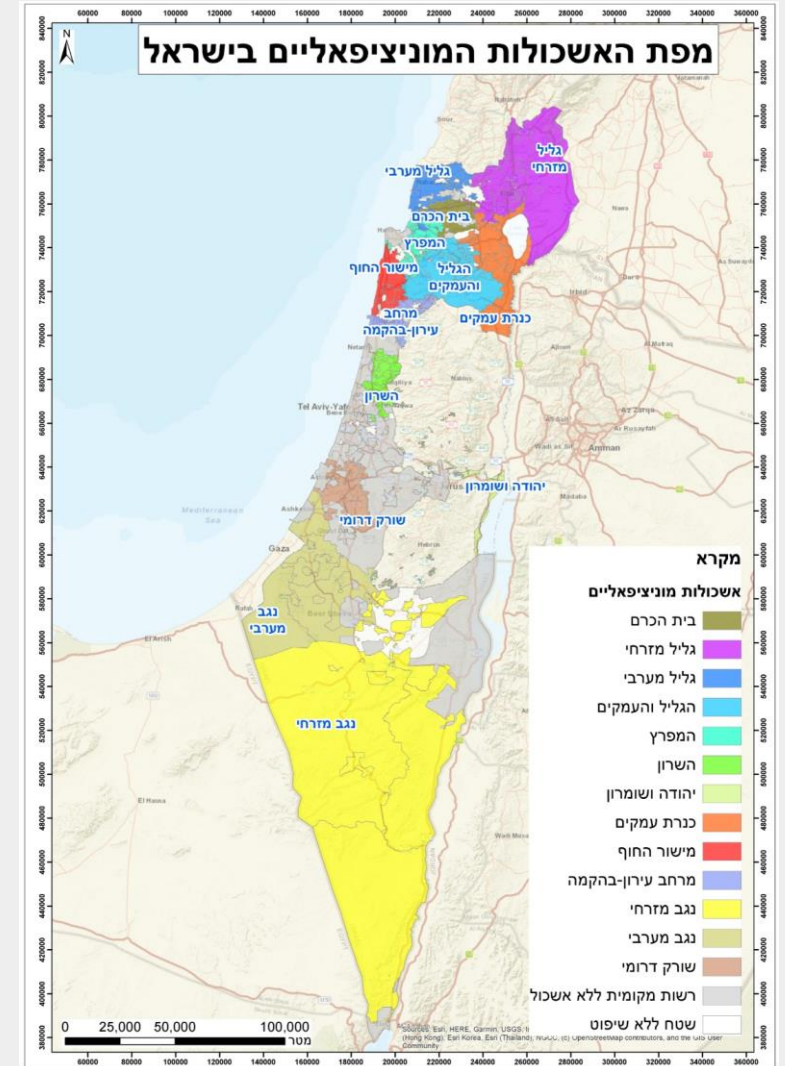
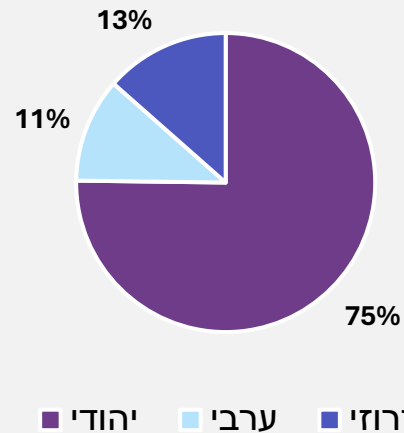
513,000 תושבים

12% מתושבי האשכולות מפונים מכוח החלטת ממשלה

פילוח תושבי האשכולות על-פי המדד החברתי-כלכלי

פילוח מגזרי ברשויות האשכולות

מצב תושבי הגליל המזרחי במלחמה

אוגוסט 2024 - מרכז ידע אזורי גליל מזרחי

מצב תושבי הגליל המזרחי במלחמה

אוגוסט 2024 - מרכז ידע אזורי גליל מזרחי

נתוני תעסוקה אשכול גליל מזרחי:

80,175 שכירים - שכר ממוצע 10,550 ₪
(שכר ממוצע 12,000 ₪)

התפלגות השכירים:

1. תעשייה, חשמל ומים (11,820)
2. חינוך (10,051)
3. חקלאות ייעור ודיג (7,761)
4. בריאות, רווחה וסעד (7,188)
5. מסחר (7,028)
6. שירות אירוח ואוכל (6,556)
7. מנהל מקומי (4,313)
8. בינוי (4,016)

7,072 מעסיקים כאשר 81.5% הינם עסקים
קטנים (0-9 עובדים בלבד)

1. ניהול ותמיכה (3,496)
2. שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים (3,219)
3. שירותים אחרים (2,213)
4. תחבורה ואחסנה (2,020)
5. אומנות בידור ופנאי (1,587)
6. מידע ותקשורת (1,239)
7. פיננסים וביטוח (590)
8. נדל"ן (292)

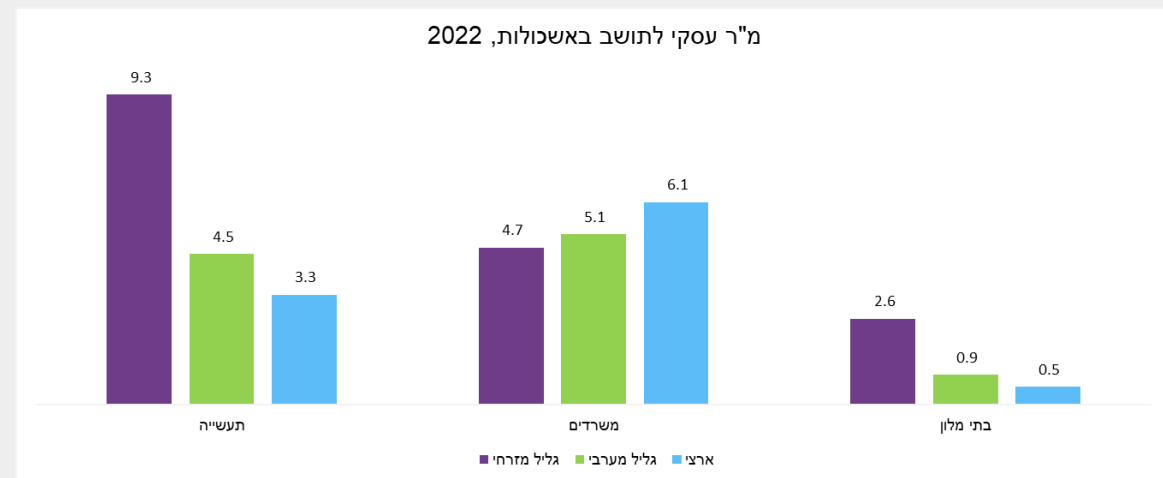
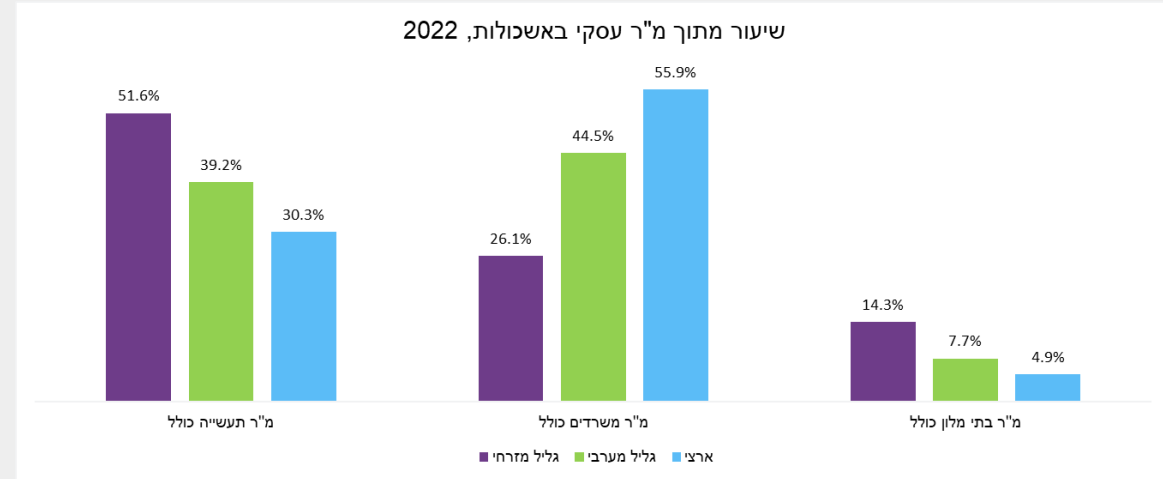
הענפים הכלכליים הבולטים

שטחים עסקיים

בגליל ישנה הסתמכות משמעותית על שטחי תעשייה ותיירות ביחס לשאר הארץ

ביחס למס' התושבים, המ"ר בתי מלון לתושב בגליל גבוה עד פי 5 ביחס לממוצע הארצי, והמ"ר תעשייה לתושב גבוה עד פי 3 לעומת זאת, מ"ר משרדים לתושב נמוך בעד 22%

בתי מלון ותעשייה הם לרוב עסקים המצריכים הון אנושי בשכר נמוך יחסית ולא בהכרח אקדמי

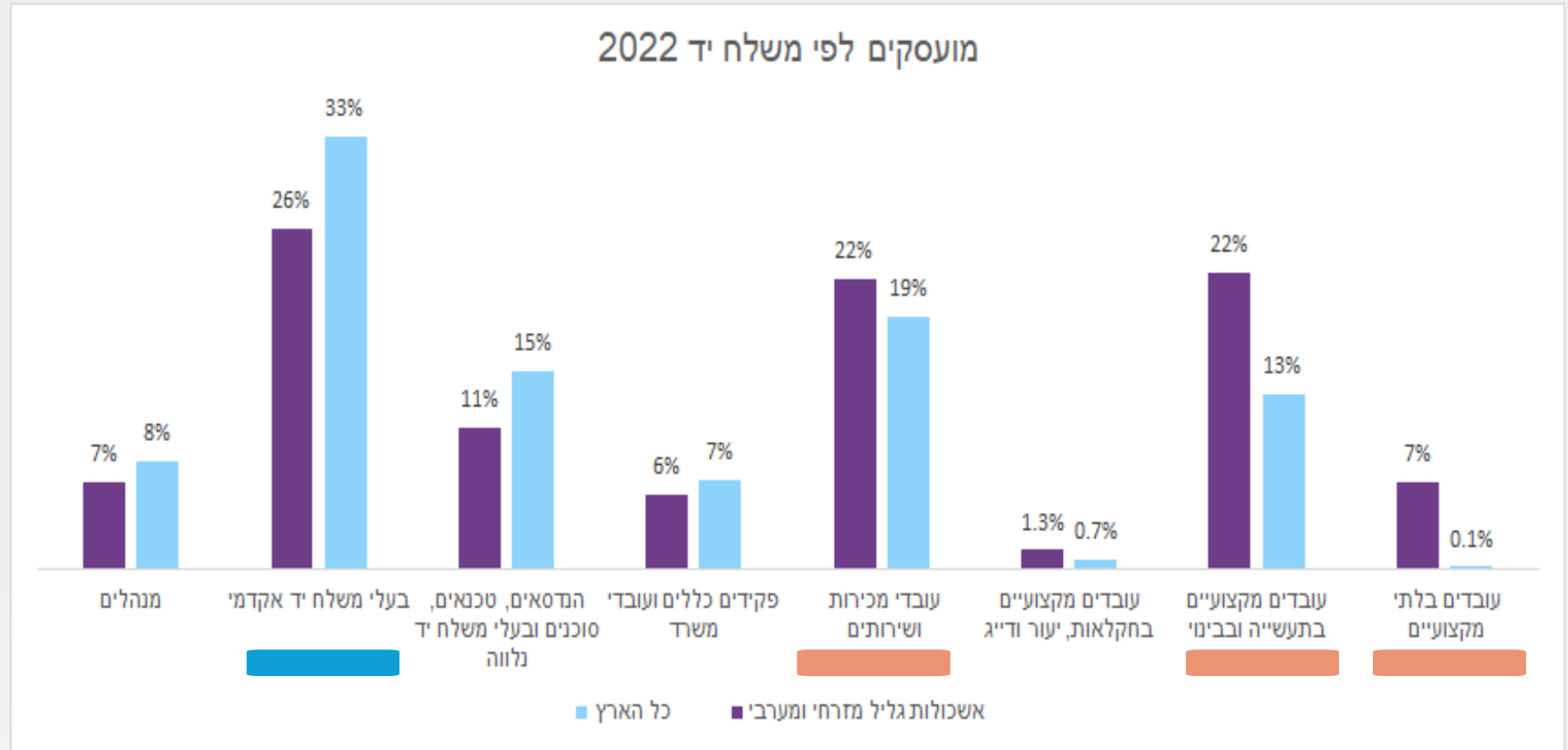
*המס' אינם מתכנסים ל-100% כי לא מוצגים תחומי המלאכה והבנקאות
מקור: נתוני הכנסות מארנונה, דוחות מבוקרים רשויות מקומיות 2022

משלח יד באשכולות

מקצועות המועסקים

מועסקים בתחום המכירות,
תעשייה ועובדים בלתי
מקצועיים בולטים בגליל
ביחס לכלל הארץ

בכלל הארץ, בעלי משלח יד
אקדמי, בייצוג גבוה יותר
מהגליל (פער של 27%)

*נתונים חלקיים - נפת עכו וצפת בלבד
נתוני למ"ס 2022, באדיבות ג'וינט תבת

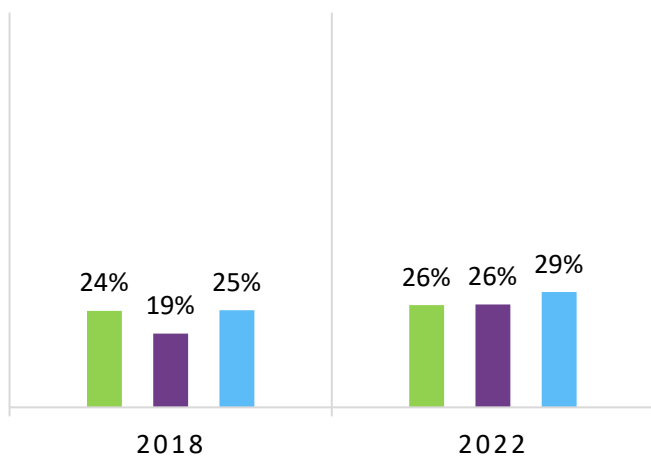

"משפך" ההשכלה הגבוהה

מבעלי תעודת בגרות ועד בעלי תארים

אחוז בעלי תארים מישראל מתוך אוכלוסיית בני 35-55

■ גליל מערבי ■ גליל מזרחי ■ שאר הארץ

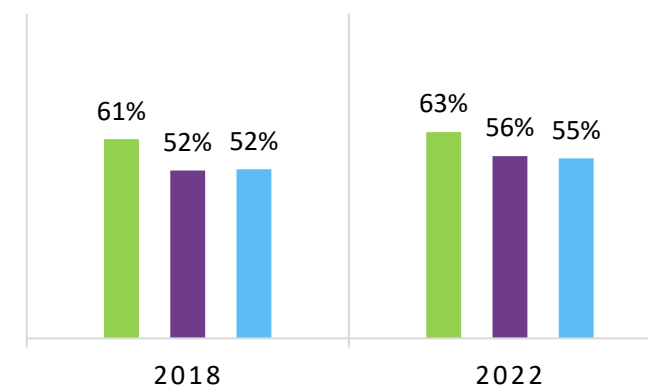

מצבו של הצפון טוב או זהה ליתר
ישראל בכל הנוגע לזכאות לבגרות

אחוז זכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות*

■ גליל מערבי ■ גליל מזרחי ■ שאר הארץ

מצבו של הצפון רע לעומת יתר
ישראל בכל הנוגע לשיעור
האקדמאים באוכ' ולא מצטמצם
עם השנים

*מבין תלמידי כיתה י"ב

מקור: עיבוד של ג'וינט-תבת לקובץ רשויות מקומיות של הלמ"ס

אשכול גליל מזרחי

אשכול רשויות מחוז גליל
גליל הגליל
מערבי הגליל

פורום
קו עימות
החוסן הצפוני

עסקים קטנים ובינוניים

ענפים מרכזיים

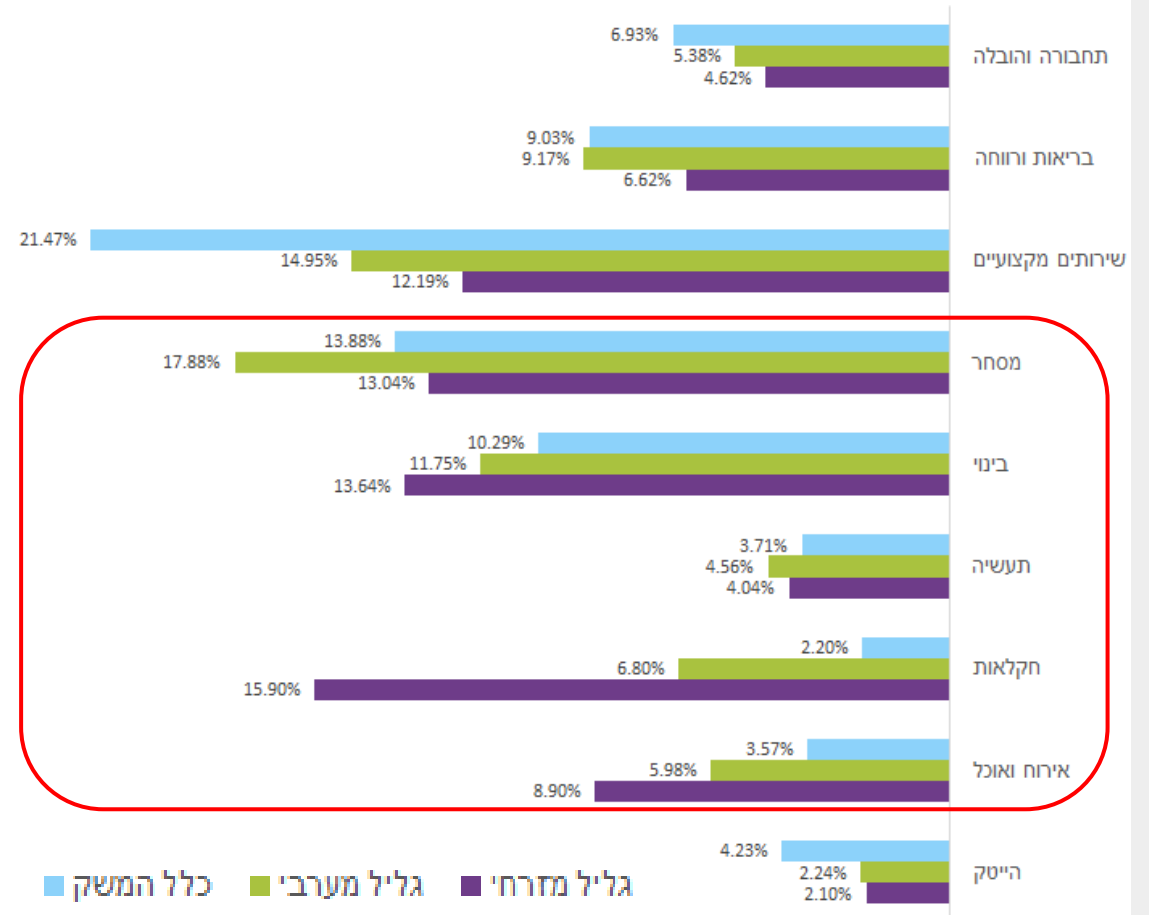
תמונת מצב- חרבות ברזל

השלכות:

- העתקת פעילות העסקים אל מחוץ לאזור
- סגירת עסקים לצמיתות
- צמצום מקומות תעסוקה באזור

*מתוך ראיונות עומק עם עסקים בגליל המזרחי

שיעור העסקים באשכולות מתוך סך העסקים הקטנים ובינוניים בישראל

עסקים קטנים ובינוניים

ענפים מרכזיים

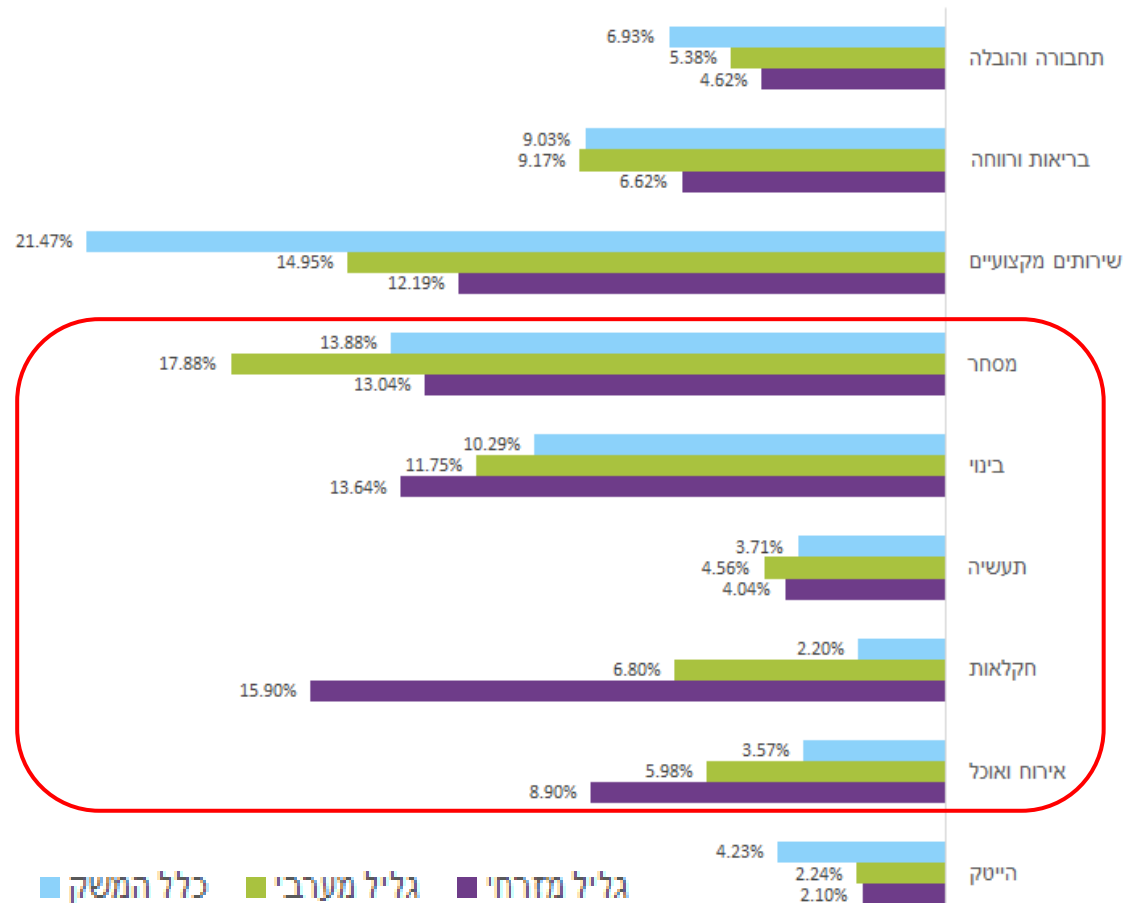
תמונת מצב- חרבות ברזל

השלכות:

- העתקת פעילות העסקים אל מחוץ לאזור
- סגירת עסקים לצמיתות
- צמצום מקומות תעסוקה באזור

*מתוך ראיונות עומק עם עסקים בגליל המזרחי

שיעור העסקים באשכולות מתוך סך העסקים הקטנים ובינוניים בישראל

מנועי צמיחה

חדשנות והייטק

תמונת מצב- חרבות ברזל

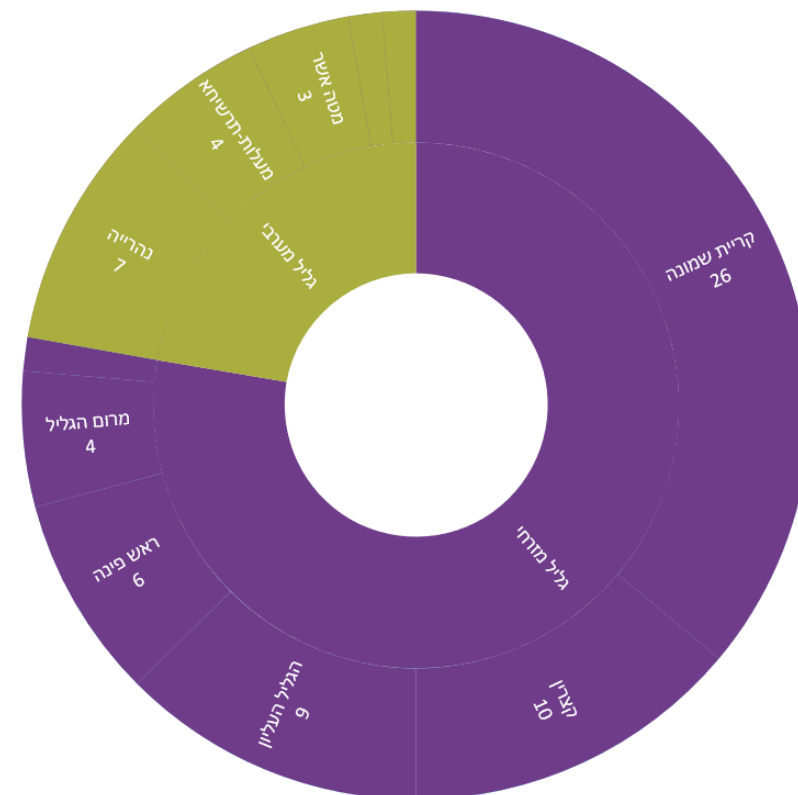
מרבית חברות ההזנק באזור הגליל נסגרו או העתיקו את מיקומן למרכז הארץ

ההשלכות:

נדרשת השקעה מחדש בהקמה של האקו סיסטם ובמשיכת החברות שהעתיקו את פעילותן לאזורים אחרים

*מתוך ראיונות עומק עם עסקים

פיזור הסטרטאפים ברשויות האשכול

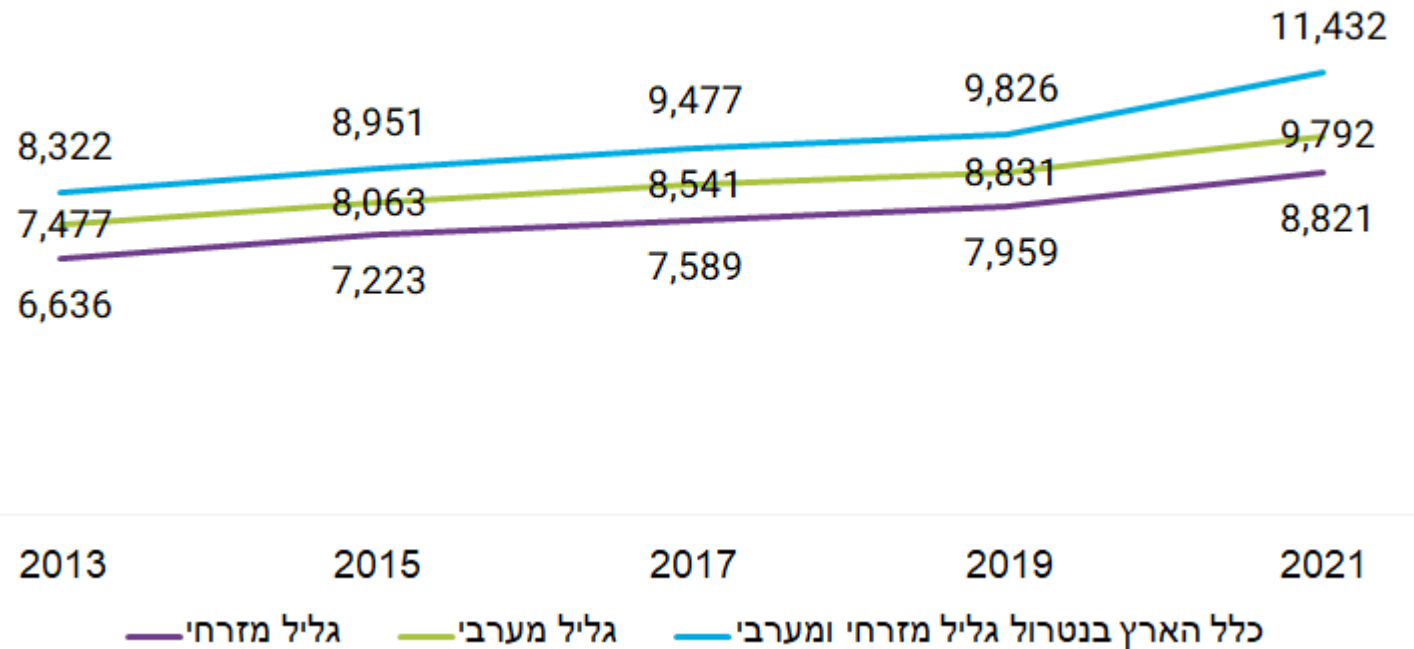
*ללא תפן

גובה השכר הממוצע

שכירים

שכר ממוצע לחודש של שכירים במשך השנה (ש"ח)

פערי הכנסה משמעותיים ויציבים (23%-ו-14%) לאורך השנים בקרב שכירים בכלל הארץ ובגליל

נתוני למ"ס לשנים 2013-2021

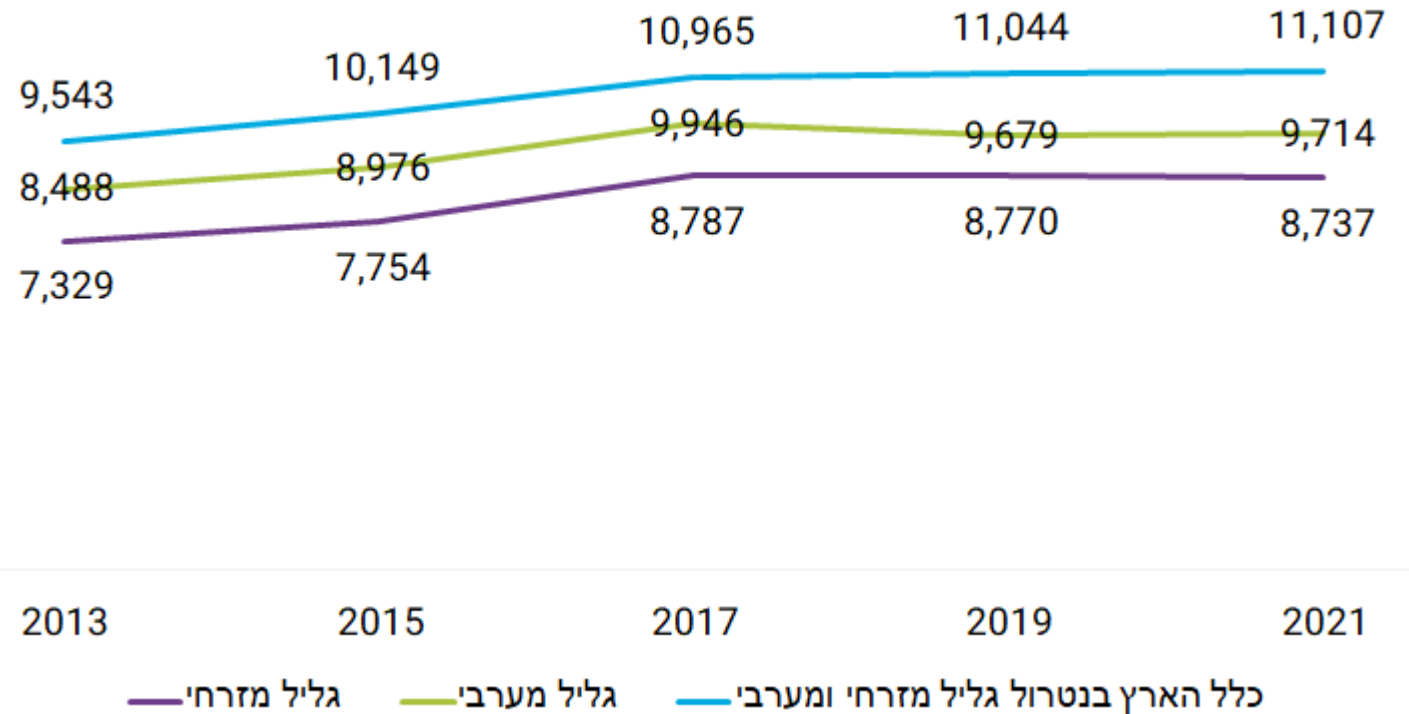

תמונת מצב- חרבות ברזל

"יותר מרבע מאוכלוסיית העצמאיים בגליל המזרחי שוקלת להעביר את פעילותם העסקית"

*מתוך ממצאי סקר תושבי הגליל המזרחי: תובנות ליום שאחרי

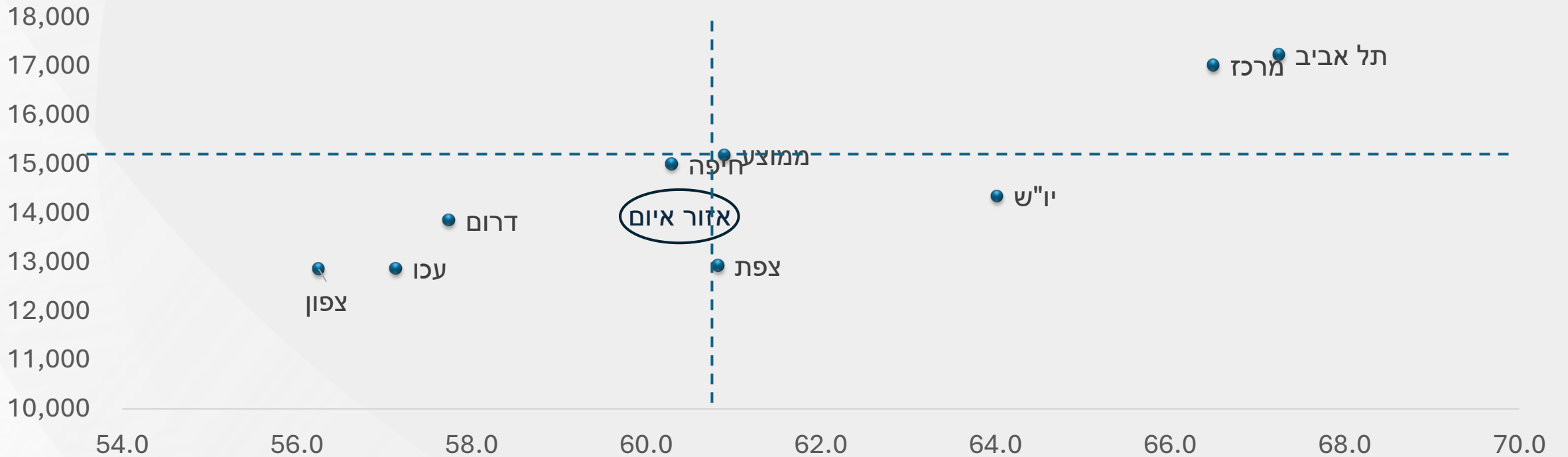
שכר ממוצע לחודש של עצמאים במשך השנה (ש"ח)

נתוני למ"ס לשנים 2013-2021

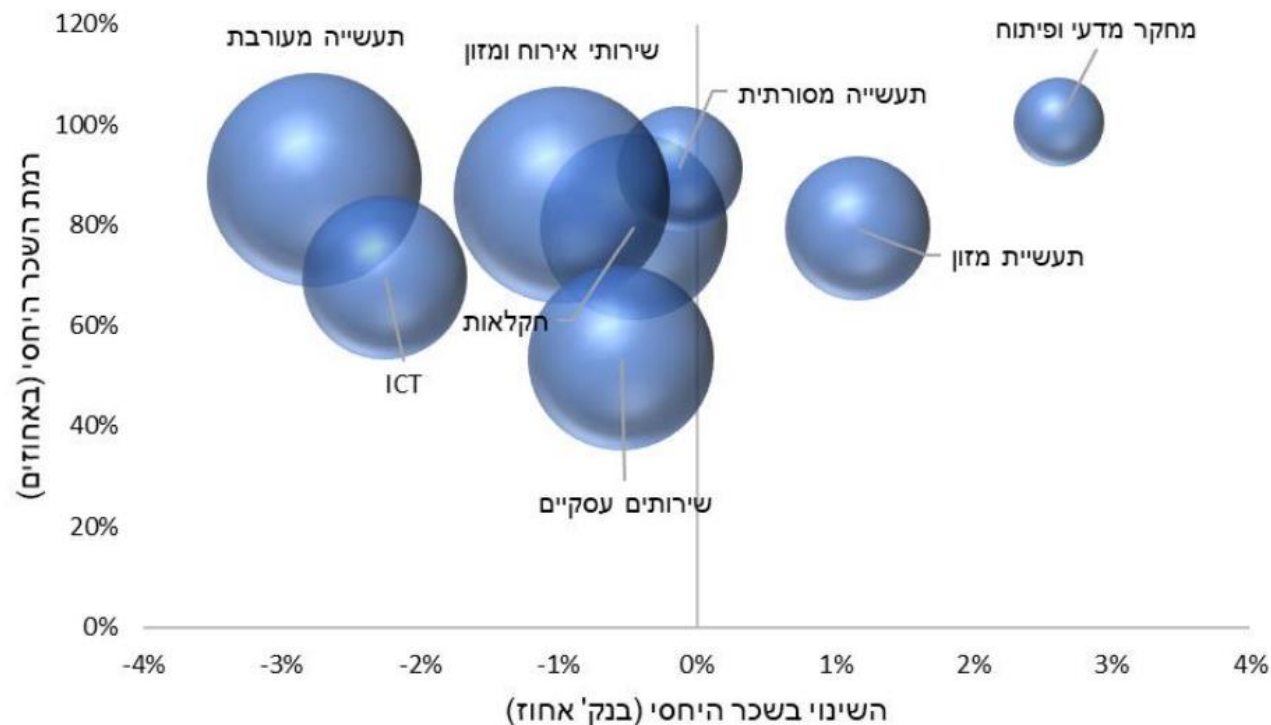
השאלות המרכזיות

שיעורי תעסוקה ושכר לפי מחוז ונפה

הון אנושי ופריזון תעסוקתי

השכר הממוצע בצפון בהשוואה ליתר המחוזות (תחומים נבחרים - קלאסטרים)

הממוצע הענפי של השכר היחסי בצפון עומד על 74% מהממוצע הארצי.

אפשר לראות שתחום המו"פ בולט לטובה גם ברמה וגם במגמה, (וכלל את תחומי הפודטק והאגרוטק) ואילו ברוב התחומים פער השכר מתרחב. כמו כן, רמת השכר בתעשייה (ללא מזון) בצפון קרובה יחסית לרמת השכר ביתר המחוזות, ואילו בתחום ה-ICT ובמיוחד בתחום השירותים העסקיים פערי השכר גדולים.

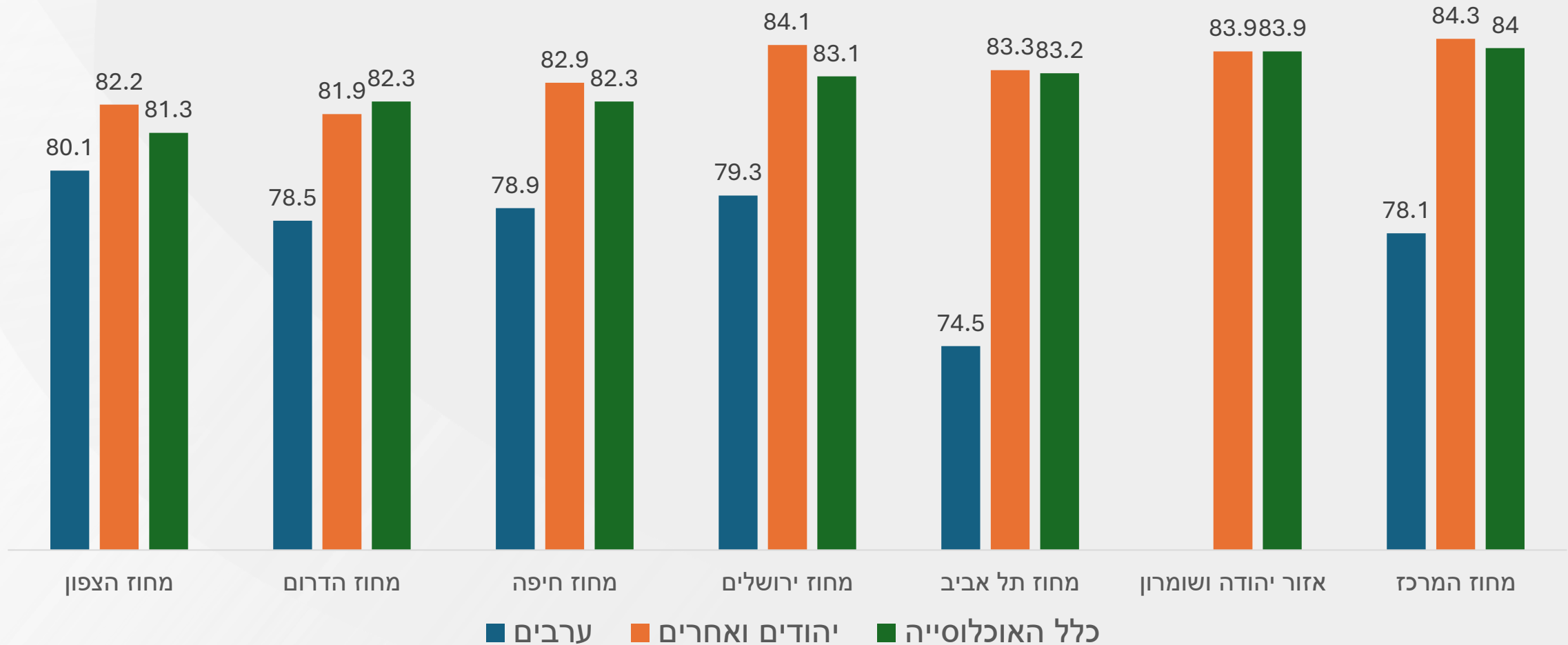
* גודל הבועה מייצג את מספר השכירים בתחום במחוז הצפון.

נתונים בריאות אזורית

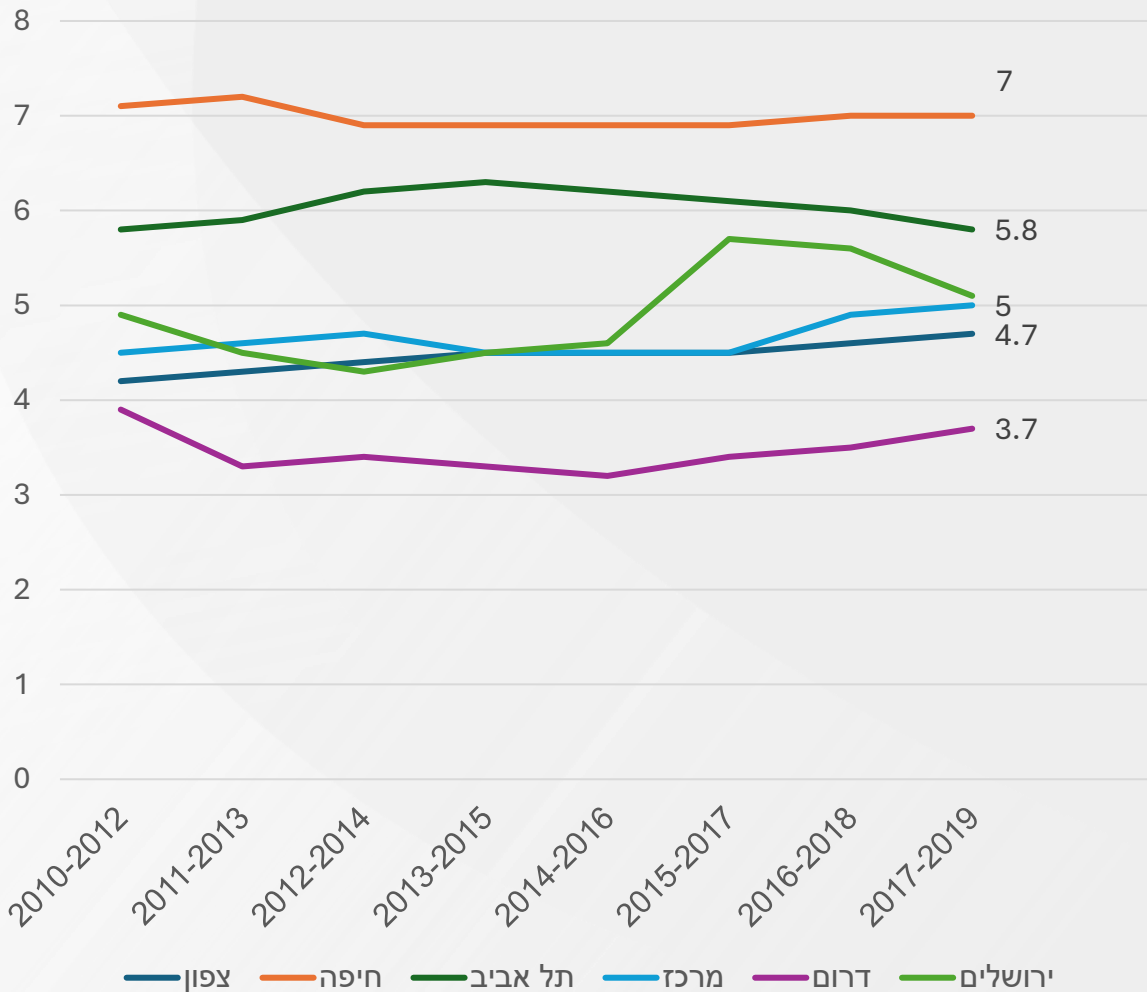
נתונים בריאות | תוחלת חיים

תוחלת חיים לפי אזור מגורים וקבוצת אוכלוסייה (ממוצע 2020-2022)

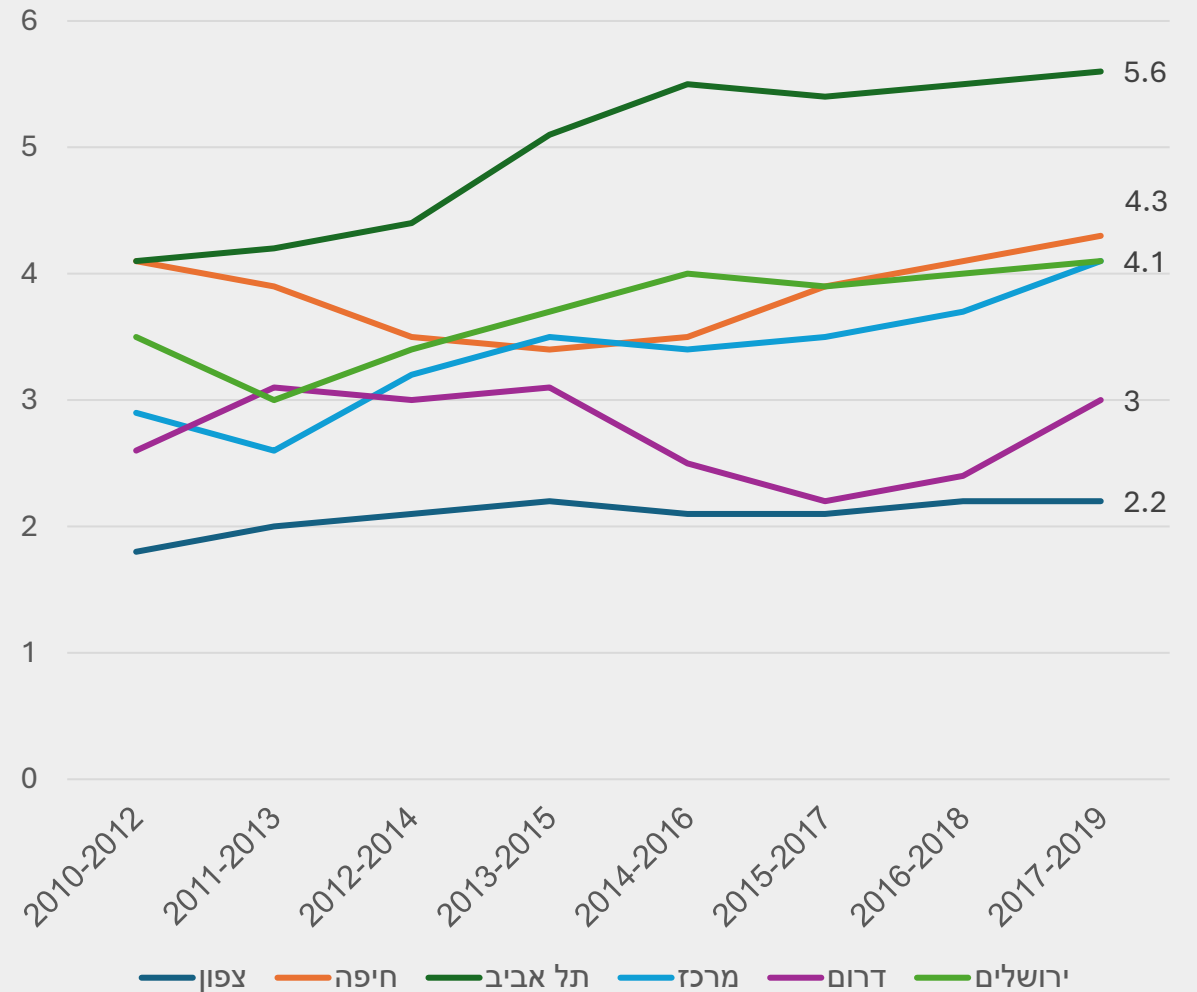

נתונים בריאות | רופאים ואחיות

התפלגות אחיות ל-1,000 נפש לפי מחוז תעסוקה, ממוצע תלת שני

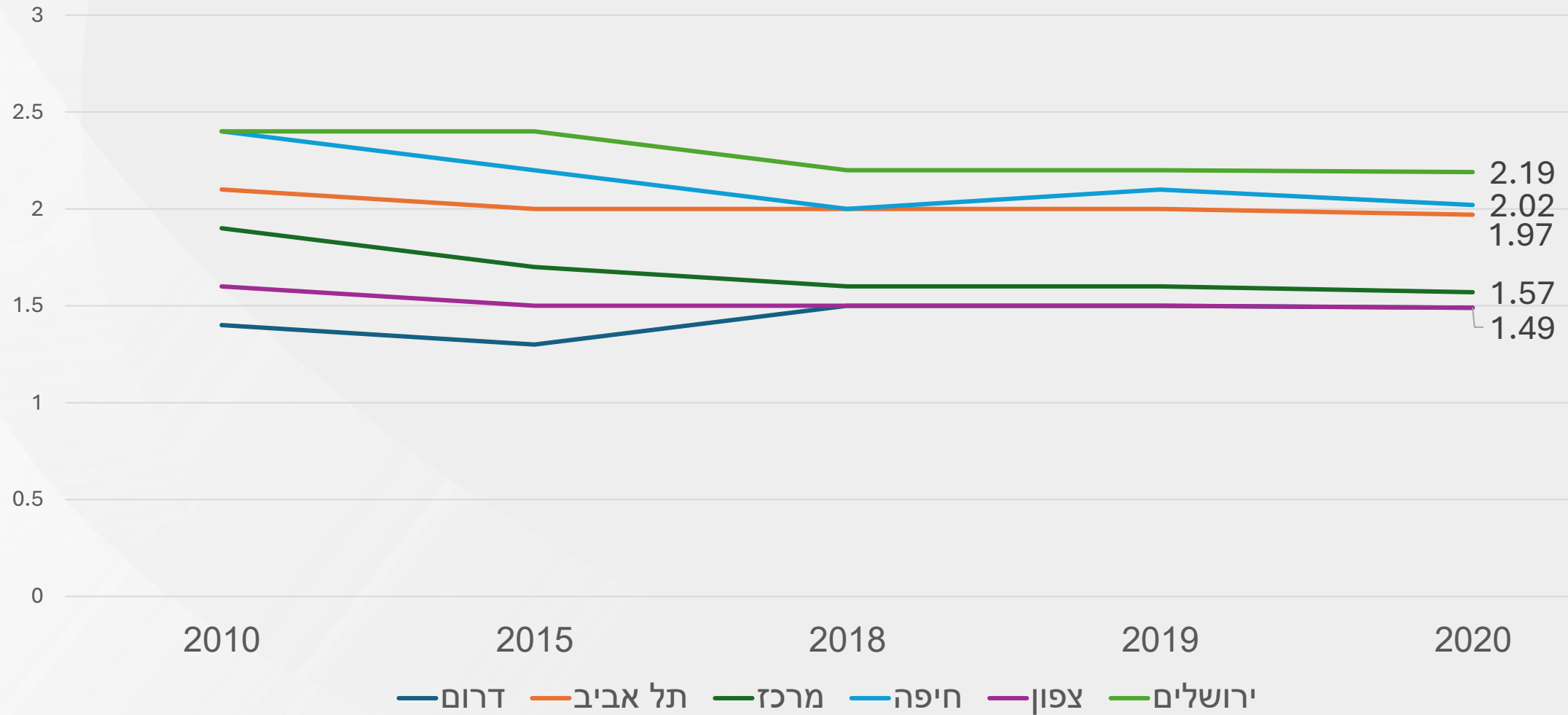

התפלגות הרופאים ל-1,000 נפש לפי מחוז תעסוקה, ממוצע תלת שני

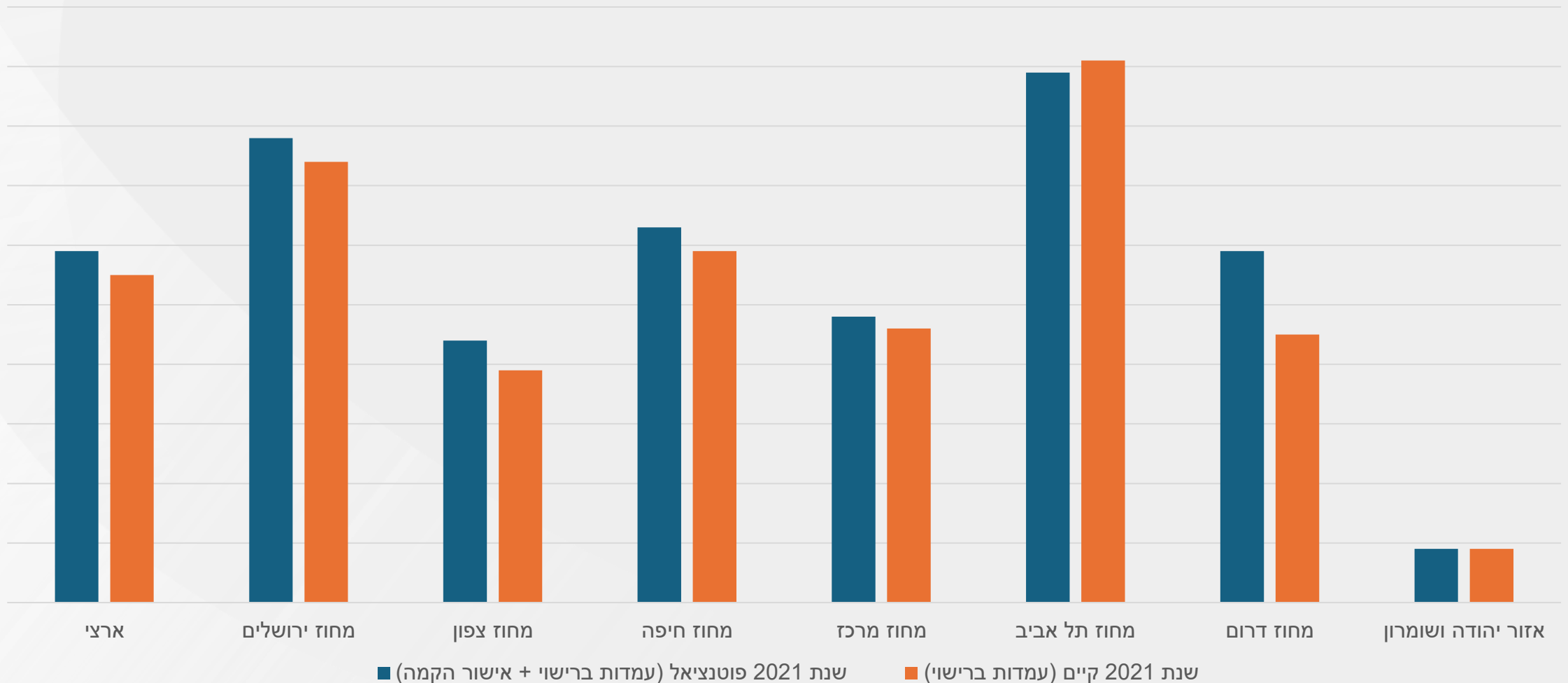
נתונים בריאות | מיטות אישפוז

שיעור המיטות לאשפוז כללי לפי מחוזות ל-1,000 נפש מתוקנן לגיל

נתונים בריאות | עמדות ניתוח

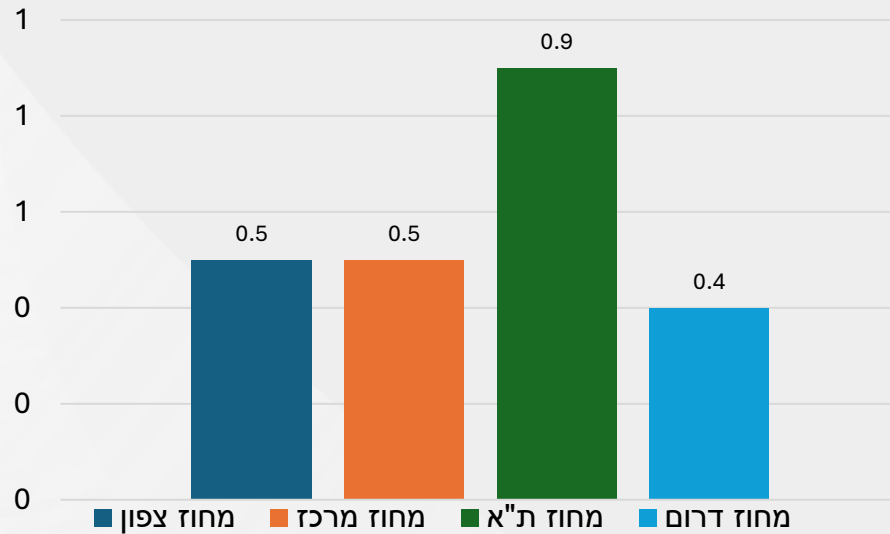
שיעור עמדות ניתוח ל-1,000 נפש - מחוזות וארצי

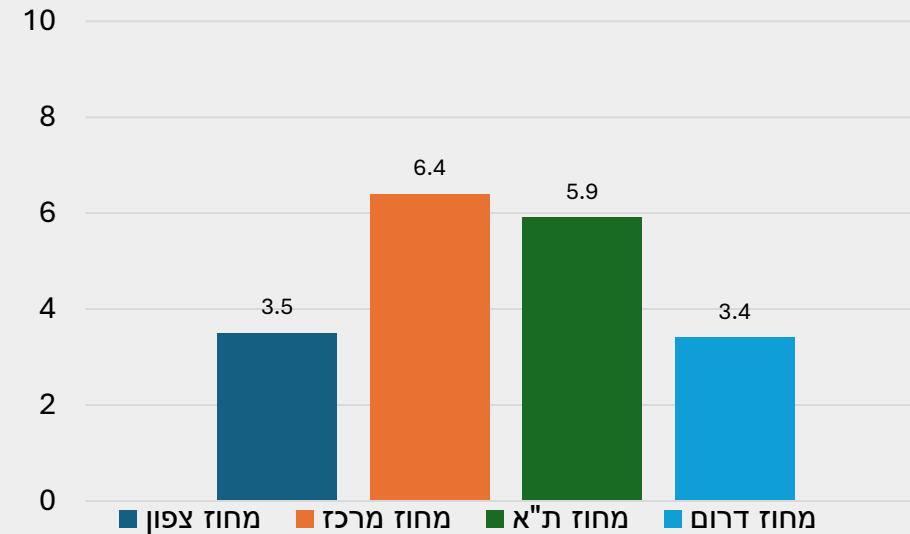
■ שנת 2021 (עמדות ברישוי) ■ שנת 2021 (עמדות ברישוי + אישור הקמה)

נתונים בריאות | מקצועות פרא רפואיים

שיעור המועסקים בריפוי ועיסוק ל-1,000 אנשים במחוז צפון ביחס לשאר המחוזות

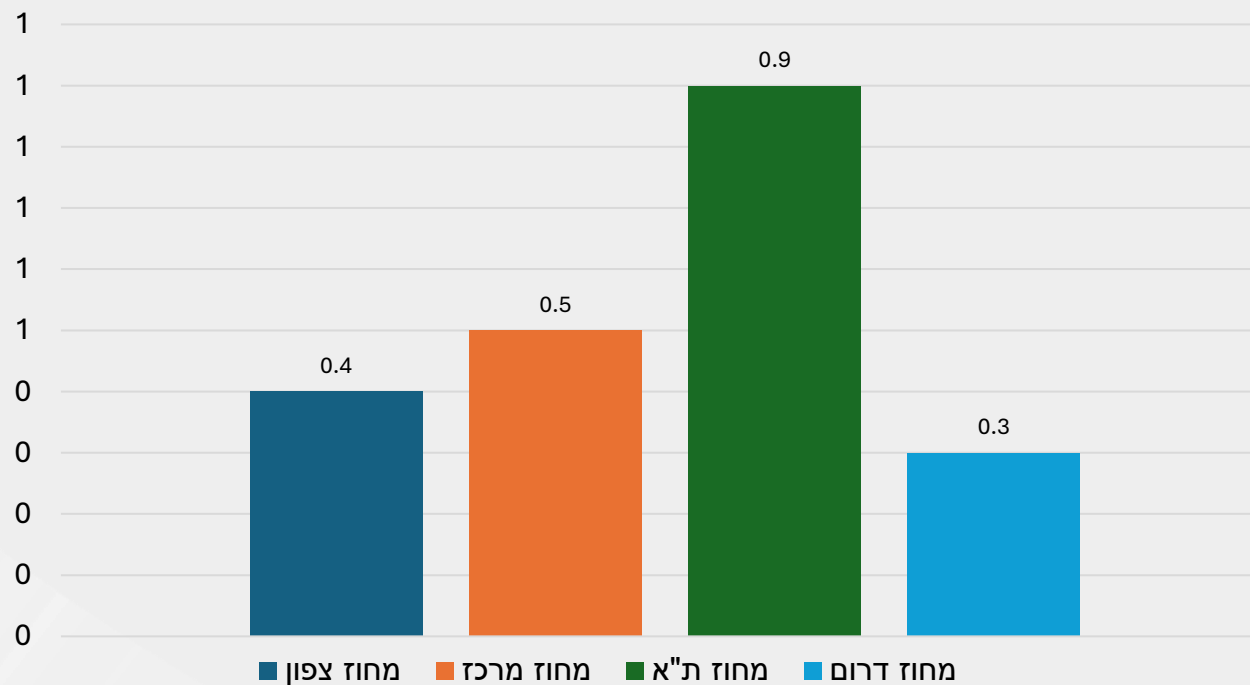

שיעור המועסקים במקצועות פרא-רפואיים ל-1,000 אנשים במחוז צפון ביחס לשאר המחוזות

נתונים בריאות | קלינאות תקשורת

שיעור המועסקים בקלינאות תקשורת ל-1,000 אנשים במחוז צפון ביחס לשאר המחוזות

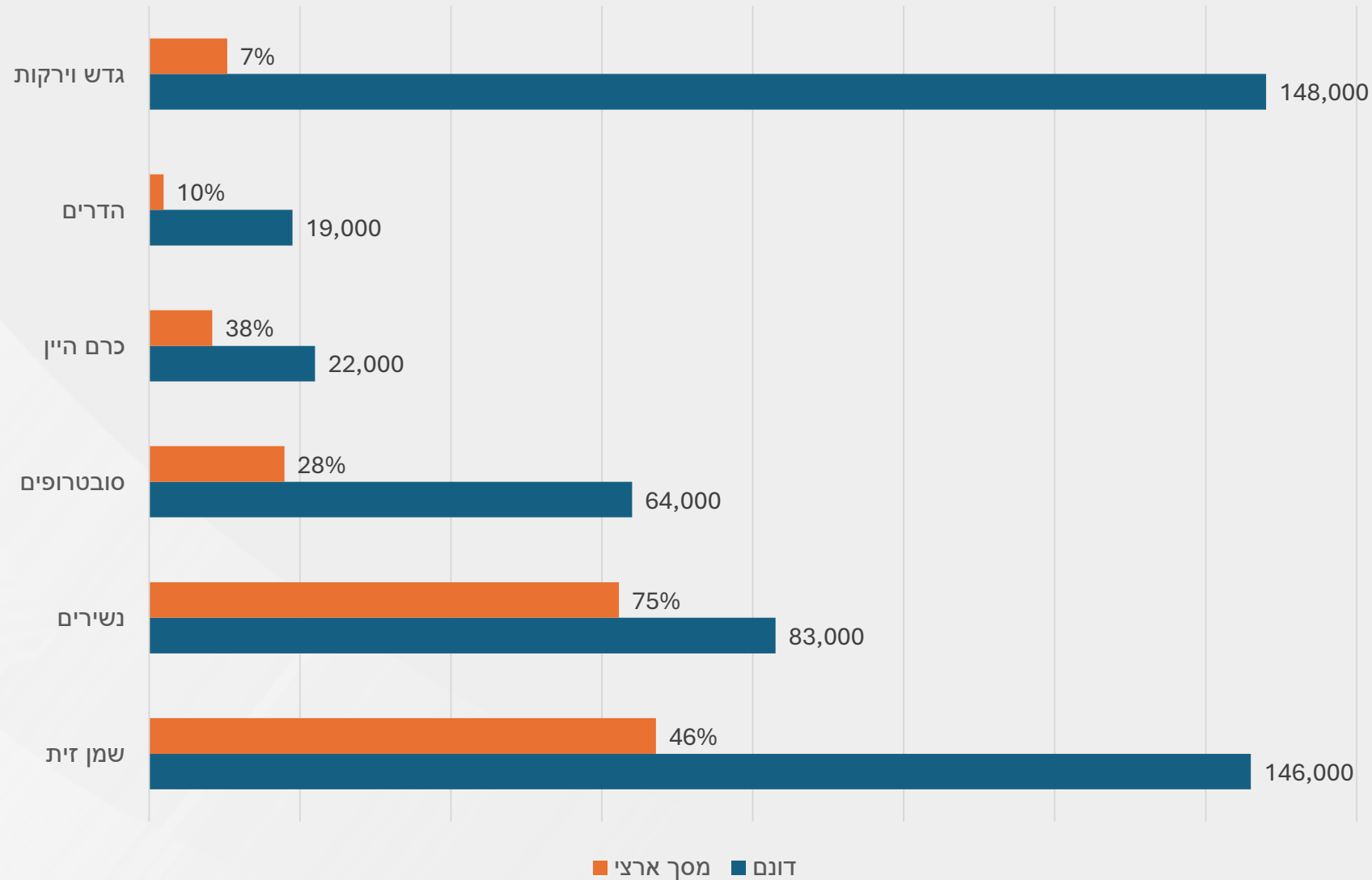

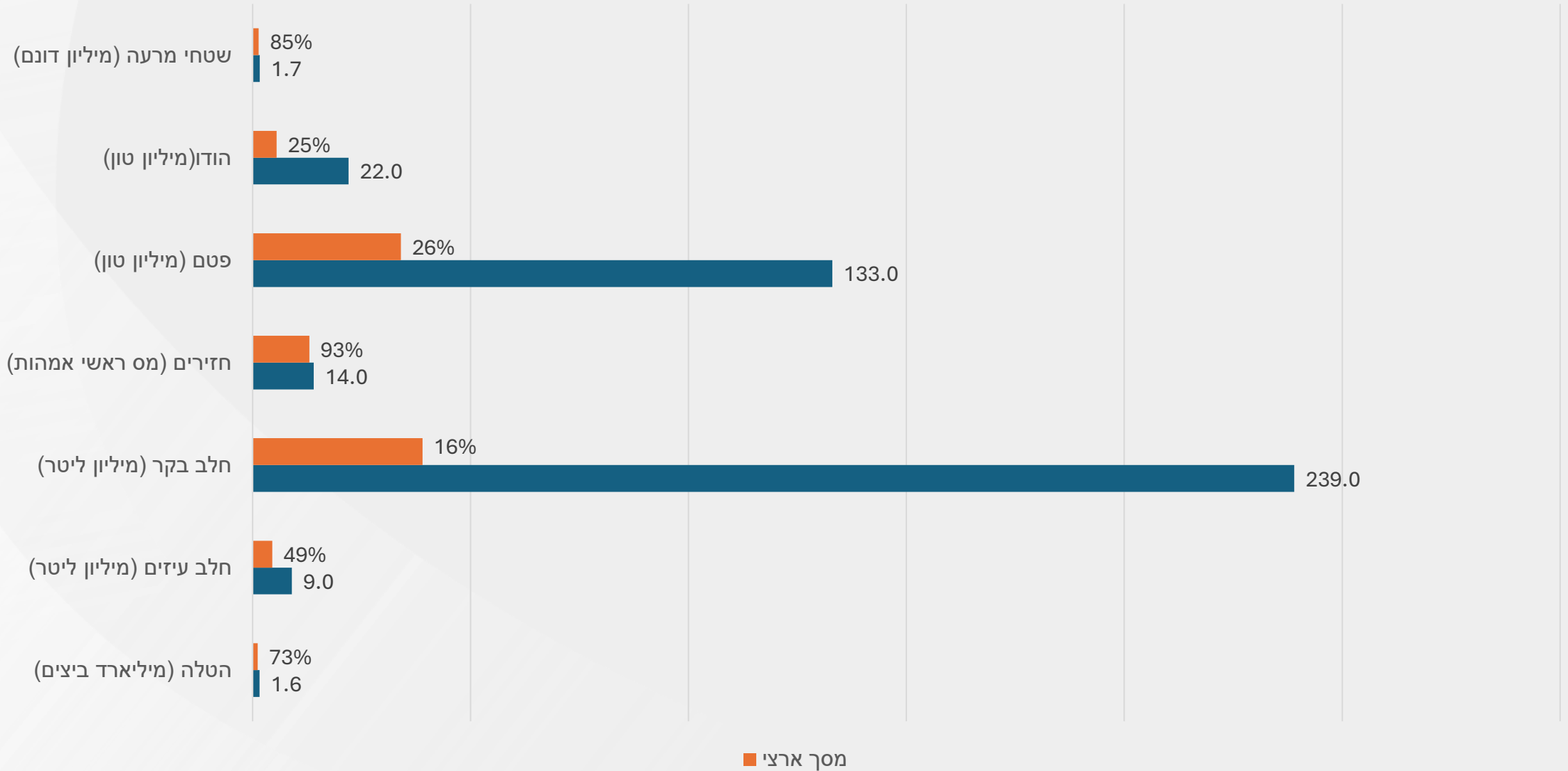
נתונים חקלאות אזורי

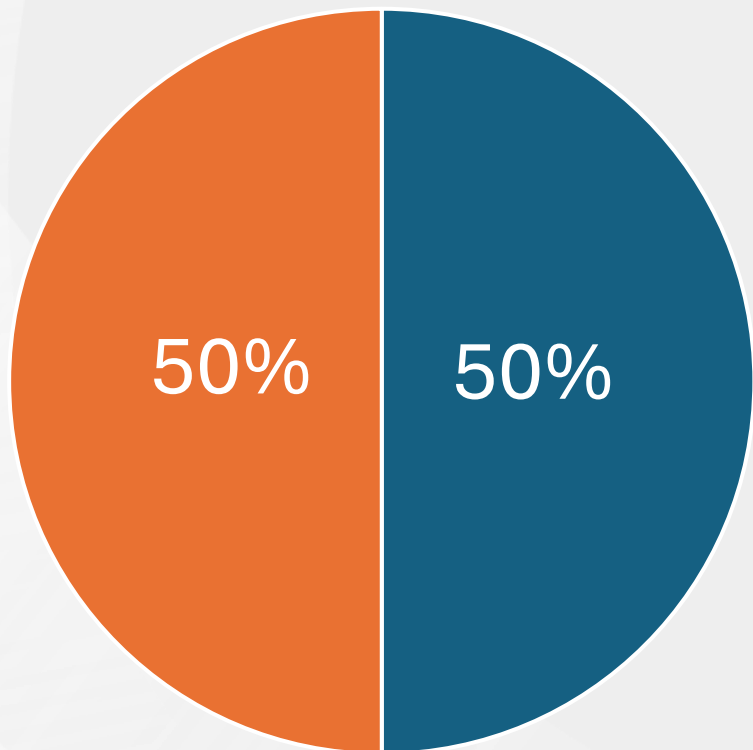
נתונים חקלאות | התפלגות גידולים

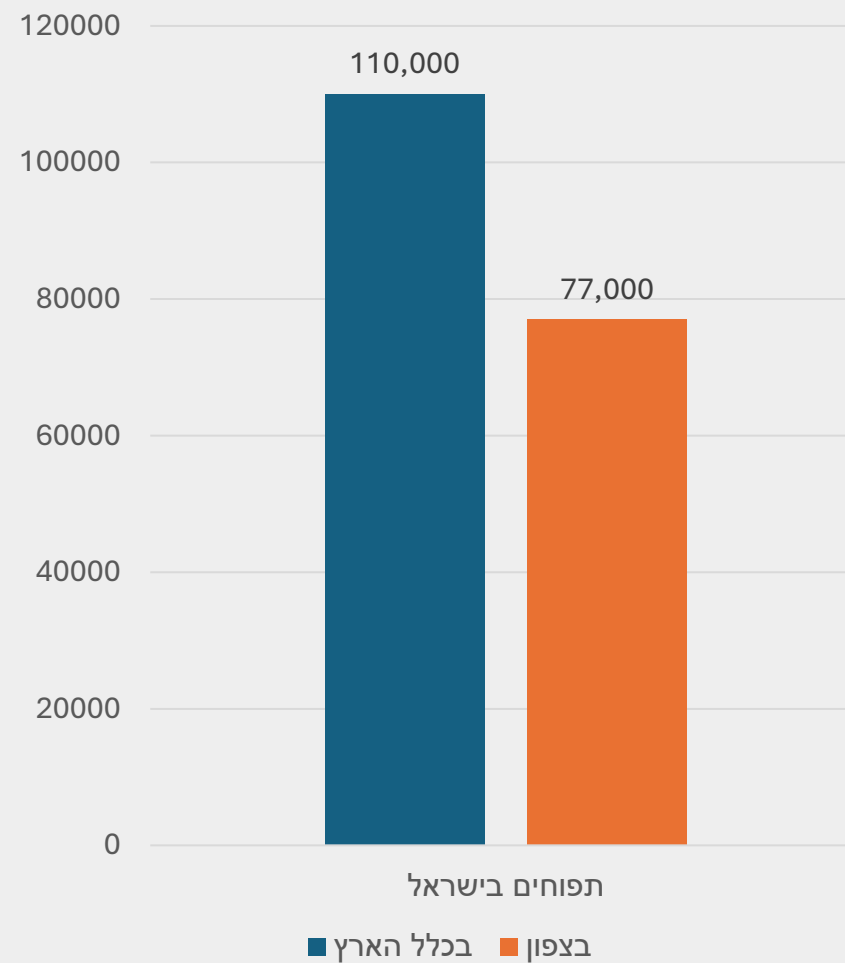
נתונים חקלאות | התפלגות משק חי

נתונים חקלאות

■ תפוחים נצרכים בארץ ייצור מקומי ■ תפוחים נצרכים בארץ ייבוא חו"ל

■ בכלל הארץ ■ בצפון

נתונים תירות אזורית

אשכול תשייח עשוד سلطات
גליל الجليل
مערבי الغربي

פורום
קעימות
החוסן הצפוני

נתונים תיירות- המרחב במספרים

עכו
כ-2 מיליון מבקרים בשנה
מתוכם כחצי מיליון תיירות נכנסת

ראש הנקרה
כ-400,000 מבקרים בשנה
מתוכם כ-40,000 תיירות נכנסת

צפת
כ-750 מיליון מבקרים בשנה
מתוכם כ-350 אלף תיירים

תל דן
כ-285 אלף מבקרים בשנה
מתוכם כ-107 אלף תיירים

מוקדי משיכה

סה"כ 940,000 מבקרים

חצבני

תל דן

הבניאס

סה"כ 400,000 מבקרים

יחיעם

אכזיב

עין אפק

- עלייה משמעותית במספר המבקרים התיירים מחו"ל (39.3%)
- במיוחד בחורשת טל, הבניאס, תל דן וחצור. באתרים אלו, על אף הירידה בתיירות פנים, נשמר מספר המבקרים.
- מספרי הישראלים המבקרים נמצא במגמת ירידה של 19.9% בין השנים 2022-2023

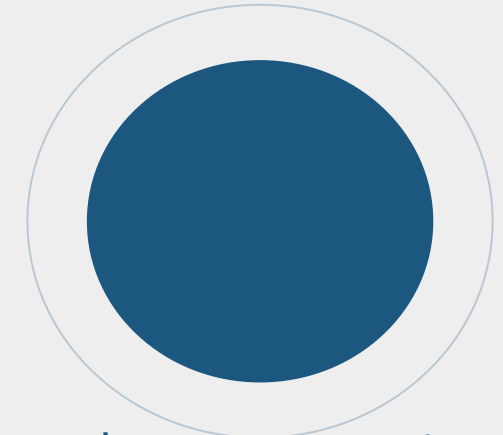
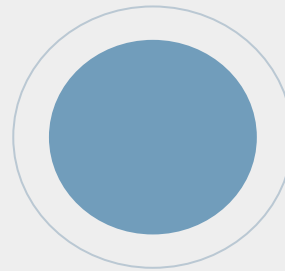

מאפייני התיירות במרחב

באשכול גליל מזרחי
תיירות נחלים ופלגי מים (חורף וקיץ)
תיירות קדושה ומיסטיקה
טיילות ותיירות נישה, אופנים, טיפוס.

10% תיירות נכנסת

בודדים, קבוצות (תגלית)

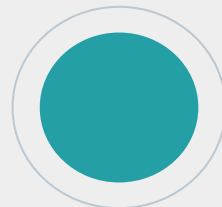
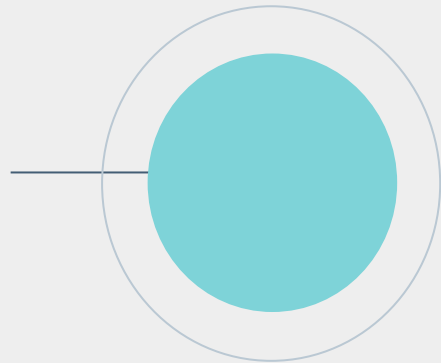

90% תיירות פנים *

משפחות וזוגות 40%
תיירות פנים קבוצתית 20%
מערכות החינוך 10%
צה"ל 5%

באשכול גליל מערבי

עבו העתיקה, מפגש הר-ים,
אתרי טבע ומורשת, רצועת
חוף מרהיבה, עושר תרבותי
ודרכי נוף, אופנים, גלישת
צוקים, ספורט ימי, צלילה.
חווייה רב תרבותית באווירה
ים תיכונית

הביקוש:

ביקורים חד יומיים
וביקורים הכוללים לינה

היצע הלינה באזור

גליל מערבי 2023

3702 מיטות בבתי מלון
1179 מיטות באירוח הכפרי

תפוסה 31.9% (2022)

לינות תיירים 41,000
לינות ישראלים 244,000

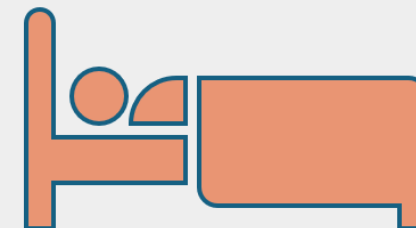

גליל מזרחי 2023

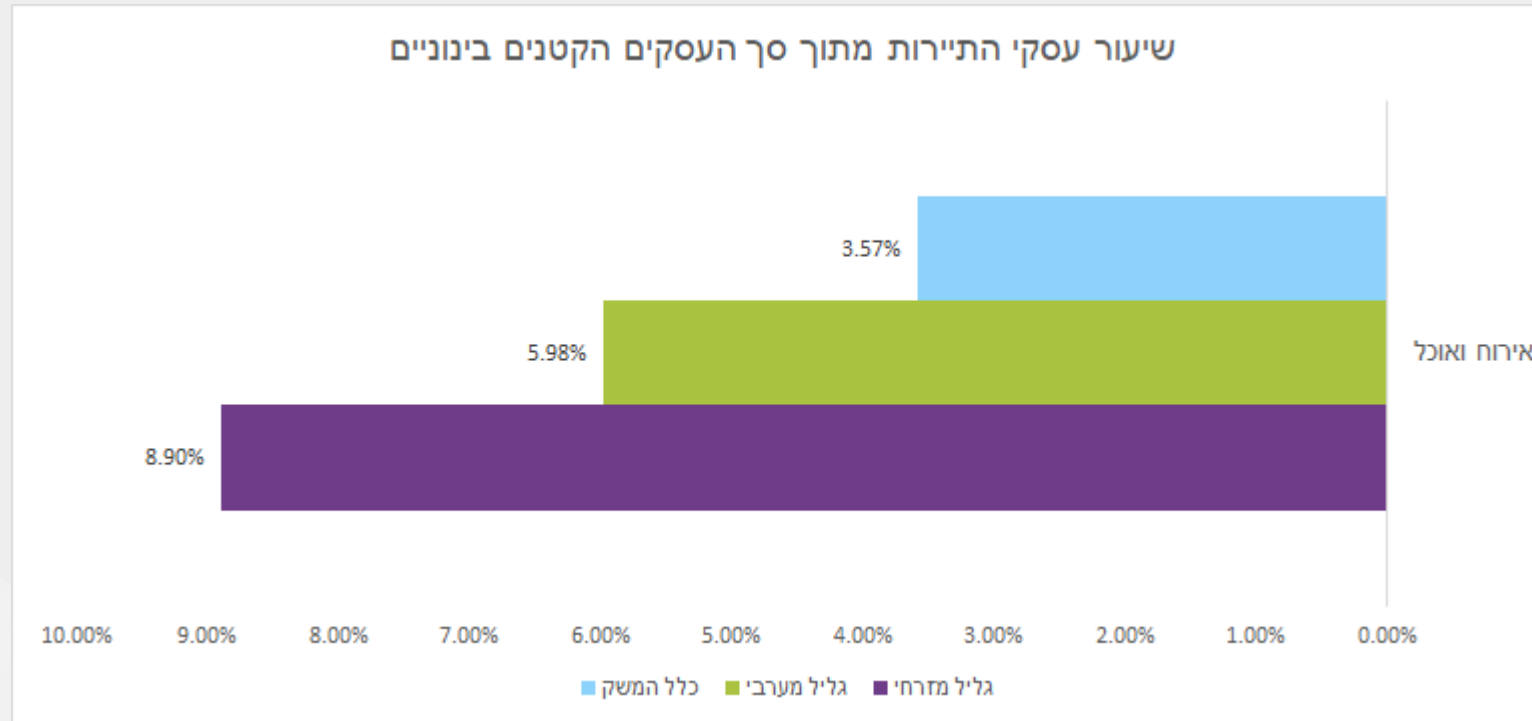
3271 מיטות בבתי מלון
2922 מיטות באירוח הכפרי

תפוסה 45.7% (2022)

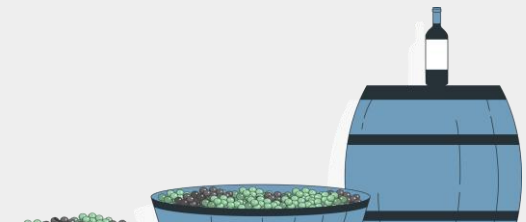
לינות תיירים 64,000
לינות ישראלים 443,000

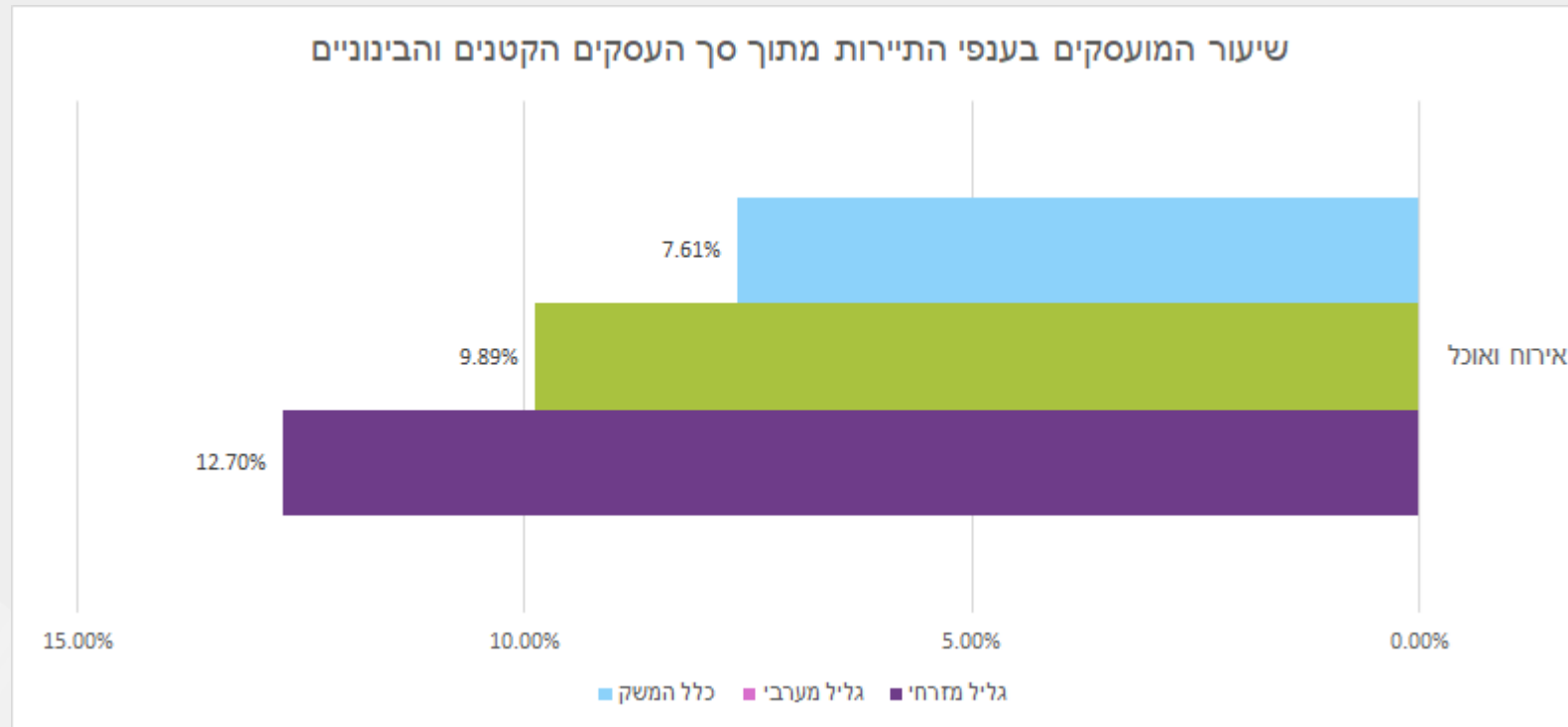
עסקי התיירות

הגליל המזרחי והמערבי מאופיינים בשיעור גבוה משמעותית של עסקים קטנים ובינוניים בתחומי התיירות המהווים עוגן תעסוקתי במרחב פי 2.5 ו- 1.7% בהשוואה לכלל הארץ

תיירות כענף כלכלי מוביל

כ - 10,800 מועסקים בענף התיירות המהווים 11.05% מכלל המועסקים באזורי אשכול גליל מזרחי ומערבי

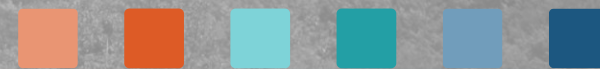
כ - 3000-5000 משרות בשירותי תיירות אחרים

נתונים חינוך

המחוז במספרים

רשויות	בתי ספר	גני ילדים	מעונות 0-3	תלמידי בית ספר	ילדי גן	עובדי הוראה
93	737	2,769	909	267,442	68,283	34,485

מתוך אתר משרד החינוך, מחוז צפון | הנתונים על כל מחוז צפון ולא רק על ישובי 0-9 ק"מ

נתונים

מעצבים
עתיד ביחד

לצפון